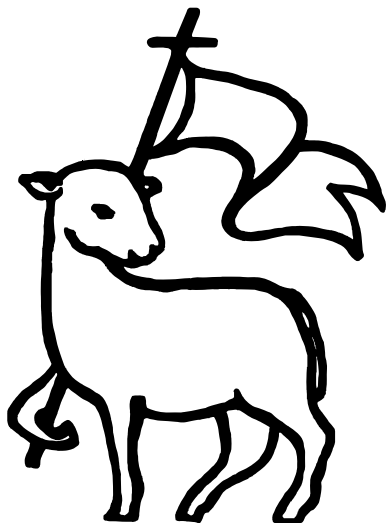

nové bratrské listy

4-5 2006
8. ročník

Ten, který seděl na trůnu, řekl: “Hle, všechno tvořím nové.”

Biblická úvaha - milost a pokoj

Ježíšova misie

Pozvání k večeři Páně

Životní prostředí a my - doprava a potrava

Nález archivu Matouše Konečného

Zprávy z Unitas Fratrum a ze seniorátu

Příloha - Co pevně věříme (4-5)

biblická úvaha

Milost a pokoj (*B. Kejř*) 3

církevním rokem se 4. evangelistou

Ježíšova misie 6

Pozvání k Večeři Páně (*D. Ondříčková*) 11

životní prostředí a my

Doprava (*M. Machek*) 16

Je zdravá výživa opravdu zdravá? 20

(*L. Leišová*)

unitas Fratrum

Bratrský „poklad“? (*J. Polma*) 22

Archiv Bratra Matouše Konečného 23

(*J. Just*)

Synod Britské provincie (*M. Ulrichová*) 24

Odhalení pomníku v Puerto Cabezas 25

(*M. Jakobec*)

Christiansfeldská iniciativa (*M. U.*) 30

náš seniorát

Evangelizace s Exulantem (*J. Polma*) 31

Husův den 2006 (*J. Polma*) 32

Sborový den v Jablonci (*J. Kouba*) 32

Praha - luxusní azyl (*B. Kejř*) 33

ekuména

IV. konference MORAVIAN 34

příloha

Co pevně věříme 4-5 (*D. Crews*)

Ráj srdce (*připravuje M. Matouš*)

Nové Bratrské Listy 8. ročník (2006)

Tento církevní časopis vydává pro své členy a přátele OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze, Čajkovského 8, 130 00 Praha 3
tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@netforce.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

Vážení čtenáři,

po delší odmlce se k Vám dostává další číslo našeho časopisu - vlastně dvojčíslo, jak jste si uvědomili nejen pohledem na číslování, ale především jak jste snad poznali z jeho tloušťky. A doufáme, že bude hutný i obsahem, nejen rozměrem.

Mezi příspěvky v pravidelných rubrikách se objevují dvě zprávy překvapivé, nečekané, jaké není prostě možné naplánovat. Obě odkazují k nálezům, které byly učiněny náhodně a které poodhalují něco z života staré Jednoty bratrské. Zvláště boleslavský nález je velice významný a téměř 400 let staré písemnosti z archivu bratra biskupa Konečného určitě posunou naše znalosti o pořádný kus dál - jak ve zjištění, na kterých dosud neznámých místech Jednota působila, jak byla organizovaná, jaké styky udržovala a jaké byly podmínky života jejich sborů...

A toto zjištění je nejen praktické svým historickým obsahem. Ale také symbolické a potěšující skutečností, že po několika stoletích vycházejí na světlo věci, o kterých neměl nikdo ani tušení, které se objevují zcela nečekaně a jako zázrakem... Ale neměli bychom my, křesťané, být připraveni na věci nečekané, netušené, vpravdě zázračné? To už však nemluvím výhradně o archeologických objevech a překvapivých vykopávkách. Ty se mohou vyskytnout a rádi je uvítáme, ale na nich závislí nejsme. Jsme závislí na tom, zda objevujeme ve svém okolí ty Boží zázraky. Zda vidíme věci, které třeba ostatní nevidí.

Otevřené oči a důvěřivé srdce
přeje Vám i sobě

Bohumil Kejř

biblická úvaha

Pavel, z vůle Boží povoláný apoštol Krista Ježíše, a bratr Sosthenes církvi Boží v Korintu, posvěceným v Kristu Ježíši, povoláným svatým, spolu se všemi, kteří vzývají jméno našeho Pána Ježíše Krista, ať jsou shromážděni kdekoliv, jinde či u nás: Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

(1. Korintským 1, 1-3)

Milé sestry a bratři,

je to pro nás nepochybně důležitý den, když se začínáme scházet na novém místě; jsme trochu zvědaví, trochu napnutí... Srovnáváme s tím, co jsme museli opustit - a ptáme se, jaké to zde bude. Jak se nám v této kapli bude líbit, jak se nám bude dařit, co nám to zde přinese?! A jestli můžeme s nadějí očekávat, že se nebudeme scházet jen ze zvyku, že je nám spolu dobře, ale že naše působení bude i přínosem pro jiné lidi - a že zkrátka Pán Bůh s námi bude i na tomto místě. Ano, je to zvláštní chvíle, zcela jistě jeden z důležitých, předělových okamžiků v životě našeho sboru.

A já jsem na tyto věci myslel již řadu dní před touto nedělí - a pokoušel jsem se najít nějaké vhodné biblické místo, ze kterého bych mohl při výkladu Božího slova vyjít - a nebylo to snadné. A pak jsem se rozhodl pro začátek 1. dopisu apoštola Pavla do Korintu. Jestli jsem se rozhodl správně se uvidí. Ale snad s Boží pomocí k nám tento text promluví.

Korint bylo velice důležité město starého Řecka, bylo metropolí provincie Acháje. Na okraj poznamenávám, že se zde pořádaly hry, které si v té době nezačaly s olympijskými. A prosté a známé označení „korintské sloupy“ nás vede k uvědomění, jak zde kvetla kultura a stavitelství. Není se co divit - Korint měl dokonce 3 námořní přístavy, z nichž dva umožňovaly vyplouvat na opačné strany - jeden do Egejského moře a dnešní Itálie (tedy tehdy do centra Římské říše) no a ten druhý zase na druhou stranu, do Asie... Samozřejmě, že toho čile využívali všelijací obchodníci a Korint z toho profitoval úžasným způsobem. A stal se takovým kosmopolitním městem, kde se prolínaly nejrůznější národy a kultury a náboženství.

Apoštol Pavel zde působil jako kazatel a misionář několik měsíců a těsně po polovině prvního století zde mohl být založen křesťanský sbor. Dlužno však říci, že s ním měl Pavel snad nejvíce starostí a těžkostí; neobjevovala se zde jen kritika na jeho činnost a zlehčování jeho postavení, vyskytovaly se zde nejrůznější nedostatky, nepochopení, rozpory a rozdělování, všelijaké myslitelné i nemyslitelné úlety - a jistě je zapotřebí zmínit, že v tom bohatém, pyšném městě s výstavnými budovami a chrámy, městě plném zbohatlíků a zámožných, pyšných lidí, pro které nic nebylo nedostupné, kteří žili jen pro přepych a rozkoše - že v takové společnosti byl místní křesťanský sbor, alespoň vnějšně, tou nejušmudlanější Popelkou. Tvořili jej lidé převážně z těch nejchud-

ších vrstev. Patřilo do něj pár židů, kteří museli opustit svou synagogu kvůli tomu, že vyznávali Ježíše jako toho Bohem vyslaného Zachránce.. Kdepak výstavné chrámy, či alespoň vkusné modlitebny! Korintští křesťané se scházeli ponejvíce v domácnostech několika svých členů, kteří měli takové domy, do kterých se vešlo, kromě rodiny, pár dalších lidí... Věru, zdálo se, že je to ubohá společnost!

Ale povšimněme si, jak začíná tento dopis, který si dnes v několika úvodních verších přibližujeme. Pavel se představuje (tak se to tenkrát slušelo, podpis byl zcela na začátku - podobně jako hlavička na firemních papírech dnes) a pak následovalo oslovení. Pojmenování adresáta, příjemce dopisu. Ne, Pavel neměl žádný důvod tento sbor nějak chválit, vyvyšovat, pochlebovat mu, „mazat mu med kolem huby...“ A přece, jak vznešeně to zní: „církví Boží v Korintu, posvěceným v Kristu Ježíši, povoláním svatým, spolu se všemi, kteří vyzývají jméno našeho Pána Ježíše Krista, ať jsou shromáždění kdekoliv, jinde či u nás“. Milí přátelé, to je úžasně oslovení: „církví Boží“ - Pravda, apoštol zde používá velice běžný výraz, který v obecné řečtině označoval jakýkoliv shluk lidí, ještě výstižněji nějaké svolané shromáždění - ale tento termín „EKKLESIA“ (i vlivem řeckého překladu Starého zákona, Septuaginty, kde označoval svolání, shromáždění Božího lidu, Izraele) se stal v křesťanském slovníku a používání popisným obratem pro „církev“.

Víte, i když se dnes například zdá, že se stírají hranice mezi jednotlivými státy a že se všichni stáváme jakoby rovnými občany jednoho světa; lidmi se stejnými právy, s rovnými šancemi - ono to neplatí až tak úplně. Vždycky záleží na tom, odkud kdo pochází, jaké jsou jeho kořeny, kam patří, kdo za ním stojí... Jaká je třeba jeho státní příslušnost, či odkud je... A tak vidíme třeba v těch nejbohatších státech množství lidí, kteří dělají tu nejtěžší práci a přece zůstávají opovrhovanými, znevýhodňovanými „gastarbeitry“. Křesťané v Korintu určitě patřili, jak jsme naznačovali, k těm, kteří byli přehlíženi, možná vysmíváni - ale apoštol je označuje jako „církev Boží“, jako ty, které se sám Bůh vybral, vyvolil, povolal do své blízkosti, aby byli jeho lidem. Aby byli jeho -tak, jak nikdo jiný. A to je to nejslavnější, čeho člověk může dosáhnout. Ale můžeme toho opravdu dosáhnout? Ne, nemůžeme. Ze svých vlastních sil, svým nadáním, vzdělaností, sebeusilovnějším chtěním - na tuto metu nedosáhneme. Ale je možné to prostě jen přijmout jako dar. Uposlechnout pozvání. Vztít vážně skutečnost, že Bůh nás chce mít u sebe a pro sebe. A své chtění, své přání, svůj záměr uskutečnil skrze Ježíše Krista. Skrze Beránka za nás obětovaného. Touto obětí jsme byli posvěceni = bylo z nás snato všechno, co nás od Boha odděluje: naše provinění, naše nevěrnosti, naše selhání - byli jsme očištěni a posvěceni. Posvěcení není náš stav svatosti jako dokonalosti, čistoty, jakési supermanské zbožnosti. My v tom nejsme aktivní, my to nedosahujeme -ale jsme takto získáváni pro Boha. On je svatý a jeho svatost je jako oheň, který všechno nečisté, vše co není ryzí spálí - a v jeho blízkosti obstojí jen to, co je pro něj připravené, co je posvěcené = očištěné, oddělené. A na tom člověku všechno záleží. Nic víc nemá, ničím víc nemůže být, vyšší cenu nelze získat.

A takoví jsou křesťané v Korintu. A nejen tam, apoštol Pavel dodává: „spolu se všemi, kteří vzývají jméno našeho Pána Ježíše Krista, ať jsou shromážděni kdekoliv, jinde či u nás“. V církvi Boží neexistují nějaké výkonnostní třídy či privilegované vrstvy, ani nezáleží, na kterém místě se zrovna nacházejí; ať jsou shromážděni kdekoliv. Ať mají ještě příležitost se scházet v synagogách, nebo někde na břehu řeky, po domácnostech nebo v katakombách; ať se později budou scházet v chrámech a vyšňořených katedrálách - to místo samotné není rozhodující, ale na čem záleží, zda vzývají, zda vyznávají jméno Pána Ježíše, jako svého jediného Zachránce, Spasitele. I jako svého Vůdce a Mistra.

Jsem rád, že se můžeme scházet v této kapli, jistě je to v mnohém krásný a důstojný a vyhovující prostor (a v něčem třeba zase vidíme vady), ale ať bychom byli kdekoliv, třeba v katedrále sv. Víta, nic by to nepomohlo, kdybychom se nescházeli ve jménu Ježíše Krista - a tak na něj chceme očekávat. Věřit, že je s námi. Spoléhat na jeho přítomnost a vedení, na jeho požehnání, které proměňuje všednost ve svátek, úzkost v odvahu, vlažnost v nový oheň, lhostejnost v zájem a lásku, zoufalství v naději. Ano, tyto překvapivé skutečnosti Bůh tvoří, znovu a znovu je opakuje jako veliký zázrak. Není vázán časem ani místem - ale očekává srdce otevřená, důvěřivá, věřící....

A ještě bych se rád dotkl závěrečného verše našeho textu - po představení a oslovení následoval (po formální stránce) pozdrav, řecky „CHAIRE“ ale apoštol Pavel píše: „CHARIS“ - tedy „Milost (vám)“. To je úžasné, že člověk může vědět a počítat s Boží milostí. Věci se neodvíjejí jen podle svého logického vývoje; ani neplatí jen přísný zákon spravedlivé odplaty; nemusíme očekávat pouze na to, na co „máme“, ale přivlastňovat si Boží milost. Bůh se k nám sklání a povolává a přijímá za syny a dcery. Ať nás jeho povolání zastihne na jakémkoli místě. Je naší touhou, aby i zde bylo zjevné, jak dobrý a mocný je náš nebeský Otec. Amen.

Bohumil Kejř

(kázání bylo prosloveno při prvním shromáždění nového působiště pražského sboru, v kapli Domova Sue Ryder v Michli)

církevním rokem se 4. evangelistou

V tomto kalendářním roce otiskujeme kázání, která nám vstřícně poskytla evangelická farářka sestra Dagmar Ondříčková a soustředujeme se na ta, která se vztahují k příslušné době podle církevního roku. Nyní jsme však v církevním kalendáři v období „neslavnostním“ - a proto využíváme příležitost, abychom představili dvě témata, která z kazatelen nezní příliš často: misie a význam Večeře Páně. A tak se na ně soustředíme podle svědectví Janova. Všechny biblické texty, které sestra Ondříčková zde bude vykládat, pocházejí totiž ze 4. evangelia.

Ježíšova misie

Vy uctíváte, co neznáte; my uctíváme, co známe, neboť spása je ze Židů. Ale přichází hodina, ano již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctili. Bůh je Duch a ti, kdo ho uctívají, mají tak činit v Duchu a v pravdě.“

Žena mu řekla: „Vím, že přichází Mesiáš, zvaný Kristus. Ten až přijde, oznámí nám všechno.“ Ježíš jí řekl: „Já jsem to - ten, který k tobě mluvím.“

(Jan 4, 22-26; čti: Jan 4, 5-42)

Tento příběh zabírá téměř 40 veršů, ale rozhodně ne zbytečně. Evangelista Jan jich využívá dokonale, nabil je dějem, souvislostmi a narážkami. Čtenáři mohou sledovat nejen epizodku, v níž Pán Ježíš nedbal daných pořádků a porušil předepsanou duchovní karanténu, ale postupně poznají všechny důvody, proč to udělal. Jsou jim otevřeny oči pro to, kdo v Ježíši přichází, i pro zásadní proměnu, již s sebou přináší. Že nyní, když On je zde, už neplatí dřívější rozdělování na svaté a nesváte. Že už není jeden svatý národ a nesváte pronárody, jedno svaté bohoslužebné místo a nesvatý svět. Že tam, kde každý Hospodinův vyznavač očekával jen nepřátelství a svody, může nyní skrze Krista očekávat velkou úrodu svých duchovních sourozenců. Příběh vrcholí tím, že z něho zazáří sláva jednorozeného Syna; tím však nekončí. Končí u naší role při tom průlomu království Božího do světa. Evangelista svědčí, že Pán nám tu připravil roli, ač nejsme vůbec ideální partneři. Naši zástupci v příběhu, žena a učedníci, Ježíši nerozumí, pohybují se na jiné rovině, chápou slova hmotně, zatímco On jich užívá duchovně. A přece z rozhovoru s Ním odcházejí jako svědkové. Žena je svědkyní ihned, volá k Ježíši své spoluobčany, učedníci jsou prohlášeni za svědky příští, za žence Boží žně, poslané sklízet to, s čím se nadřeli jiní. Také při nás Pán Ježíš pečlivě přemáhá onu duchovní zablokovanost, nechává nás spatřit svou slávu Spasitele a rašící Boží království, čímž z nás zcela nenásilně přetváří ve své svědky a svědkyně.

Pán Ježíš cestuje zpět z Judska domů do Galileje. Mezi Judejci měl nesporný úspěch, dokonce větší než Jan Křtitel. Ale našli se tam i takoví, kdo Mu ho záviděli, a těm chce na čas zmizet z očí. Na cestě dělá mnohé, co by zbožný žid, který na sebe dbá, nikdy neudělal. Jde přes nepřátelské a duchovně nečisté Samařsko, místo aby je oklikou obešel; dokonce tam učedníky nechá koupit potraviny a sám žádá místní ženu, aby Mu dala napít, místo aby byl řádně zásoben košer proviantem a všem stykům se zlořečenými bludaři se vyhnul jako znečišťujícím. Proč tak zásadně porušuje duchovní karanténu? Jednak je přesvědčen, že nic, co vchází do člověka, jej nemůže znečistit, ale co vychází z člověka, to jej znečišťuje. Ke svému jednání má však ještě vážnější důvod: Jeho příchodem nadobro skončil čas, kdy si Bůh ve světě pěstuje jediný ostrůvek svého řádu, který se musí přepečlivě chránit před neřádem kolem. Pán Ježíš přišel, aby zrušil hradby dělicí narůzno, aby posunul hranice svatého lidu, aby Boží vyvolení a Boží kralování rozšířil z jediného národa na všechny, aby všem lidem nabídl Boží amnestii,

učinil z nich nová stvoření, a tak je i navzájem spříznil. A proto neprochází Samařskem jako zamořeným prostředím, kde je všechno nebezpečné a jiné už to nebude, ale jedná zde jako nositel nového Božího života, jímž Bůh obmyslel stejně Samařany jako Židy. Evangelista Jan zapsal tu provokativní žádost Páně o napití i následující příběh, aby i v tomto ohledu církev napodobovala svého Pána, stále znovu se vymaňovala z mentality uzavřeného vyvoleneckého ghetta a vždy uměla překračovat hradby u vědomí, že za nimi jsou lidé, které Bůh chce učinit svými dětmi.

Jenže Samařanka u studny vůbec není Ježíšovou vstřícností nadšená. Rozhodně se jí diví a snad Mu ji i vyčítá. My lidé jsme už takoví, že si na nepřátelství a odstup jistě skupiny lidí zvykne a pak už nás ani nemrzí. A lidé, kteří jednají jinak a porušují náš vžitý obraz těch druhých, nejsou vítáni, protože vnášejí zmatek do našich vyjetých kolejí. My jsme si tak třeba zvykli na nenávisť mezi katolíky a protestanty a když se začali objevovat lidé, kteří ji nesdíleli, měli to s námi těžké. Ale Pán Ježíš se nedá. Říká ženě: Kdybys znala ten Boží dar a kdo je ten, který ti říká: „dej mi napít“, prosila bys ty jeho a dal by ti živou vodu. Chce jí vysvětlit, že před sebou nemá špatného žida, ale někoho jiného, kdo ztělesňuje nový Boží dar, připravený také pro ni, dar, o kterém nemají ani na jedné straně židovsko-samařské fronty ponětí. Moc se mu to nepodaří, jelikož On mluví na duchovní rovině, ale ona zůstává na tělesné. Pro Něho je živá voda výraz pro obživující Boží moc, pro ni je to výraz pro pramenitou vodu. A přijde jí směšné, že teď chce vodu rozdávat ten, kdo před chvílí prosil o doušek k napití. Není to lepší ani podruhé, to si splete utišení žízně po plnosti života, po Bohu a věčnosti se zázračným prostředkem proti tělesné žízni. Jenže ten kupodivu chce. Pán Ježíš toho využije a zcela nenásilně dospěje k bolavému místu v životě ženy. K místu, jež musí být vyléčeno, aby mohla být svobodnou Boží dcerou. Vzhledem k tomu, že ta bezejmenná sicharská žena tu zosobňuje celý samařský lid, nepovažuji za účelné se přebírat v tom, proč šla pro vodu v poledne, kdy pro ni nikdo nechodí, a zda mohla vystřídat pět manželských svazků a po šesté být donucena žít na hromádce. Pokusme se naopak pochopit Ježíšův výrok měla jsi pět mužů a ten, kterého máš teď, není tvůj muž jako šifru pro duchovní stav celého samařského lidu. A tu zaslechneme: Vy Samařané jste kdysi měli pět knih Mojžíšových, chtěli jste sloužit Hospodinu, svázat se s Ním manželskou smlouvou; ale nyní sloužíte tomu, kdo není vašim manželem a nikdy s vámi žádnou smlouvu neuzavře, totiž hříchu, který si z vás udělal otroky. Ano, právě tohle Pán Ježíš nejprve odhaluje. Ne proto, aby ponížil, ale proto, že to přišel léčit. Je to ovšem velmi nepříjemná pravda. A s obdobnou diagnózou přicházíme Pánu Ježíši do rukou všichni: Samařané prvního století, i Češi století dvacátého prvního. A jelikož nás náš nelegitimní pán - hřích - okradl o všechno, tak také slyšíme a nechápeme, jako v dosavadním průběhu děje samařská žena.

Žena se ovšem po nepříjemném odhalení neurazí, neukončí hovor. Naopak, označí Ježíše za proroka. To bylo od ní velmi pokorné, slibné a moudré. Na tom se dalo stavět. V Janově vyprávění není možné přehlédnout, že ta žena byla ohromena Ježíšovým

vhledem do její minulosti. A protože staří proroci byli vidoucí, jimž Bůh zjevoval skryté věci, zahrne Jej mezi ně. Na druhé straně můžeme říci, že takové poklony by se určitě nedočkal nikdo z těch, kdo vytýkali Samařanům jejich hřích zpoza hradeb své duchovní karantény. Ježíš se jí dočkal, protože přišel mezi ně jako ten, kdo se neštítí a chce zprostředkovat Boží dar. Každý člověk, každá skupina a každý národ jsou ochotni slyšet o sobě nepříjemnou pravdu jen od přítele, od bližního, ne od protivníka, který se nad ně povyšuje. Církev jako celek i věřící lidé jako jednotlivci mnohdy s řečí na citlivé téma narazí proto, že si předem nedali práci s tím, aby byli přijati jako přátelé, bližní, kteří chtějí něco dát.

S prorokem se ovšem patří mluvit o Bohu. Navíc jsou na dohled zbytky vzdorochrámu na hoře Garizim. A tak žena stočí hovor na odvěký spor mezi Židy a Samařany, kdo z nich má tu pravou svatyni. Dozví se, že spása je ze Židů. Že oni byli ustanoveni za lid Smlouvy, za královské kněžstvo, za strážce Božího Slova. Že jim byla dána zaslíbení o příchodu Spasitele a Bůh slíbil, že Jej vzbudí z jejich středu. Že tedy nebylo a není možné dojít k Bohu bez Židů nebo dokonce v nepřátelství vůči Židům. Když se Samařané rozhodli být vzdoroizraelem, místo aby se nechali naroubovat do Izraele, ztratili Boží blízkost. A kdykoli se rozhodne církev zapomenout na své izraelské kořeny, zpochybňovat vyvolení Izraele, zlehčovat slova Zákona a Proroků a pěstovat ve svých řadách nenávisť vůči všemu židovskému, tehdy i ona přichází o požehnání a stane se suchým stromem bez kořenů. Antisemitismus je smrtelný hřích a neslučuje se s touhou po živém Bohu. Na druhé straně však Pán ženě řekne, že žádný kamenný chrám - ani jeruzalémský, ani garizimský - už nebude jediným svatým místem a podmínkou pravé bohoslužby. Bůh už nebude bohoslužbu vázat na místo, ale jen na to, aby se děla v Duchu a v pravdě. On je Duch a nebude se již spojovat s kamením. Přišel mezi nás v jedinečném živém příbytku, v těle Ježíše, a obětoval Jej za nás, abychom se my všichni mohli stát příbytky Jeho Ducha. Ať jsme z Izraele, ze Samařska nebo z Česka. Celý svět se stane Jeho svatou zemí a místem Jeho přítomnosti. Ti, kdo kdekoli uvěří v Ježíše a sjednotí se tak duchovně s Bohem, budou živými kameny, z nichž se staví duchovní chrám, a budou Bohu sloužit pravou logickou bohoslužbou. Takové ctitele Bůh hledá, takové, v jejichž srdci je pravá láska k Němu, takové, kdo nehledají svých věcí a nenechávají si otevřená zadní vrátka, takové, kteří nespolehají na žádné vnější věci, ale jen na Jeho moc a Jeho věrnost.

Aby takové ctitele Bůh našel, musí přijít Spasitel a proměnit nás z otroků hříchu v pravé Boží obrazy. I žena v evangelním příběhu správně spojí bohoslužbu v Duchu a v pravdě s příchodem Mesiáše. Najednou se rozpomíná, najednou ví, najednou umí vyhledat ten správný střípek dogmatických informací, který doma zaslechla. Rozhovor s Ježíšem, otevřenost vůči Ježíši ji pomalu proměňuje a činí funkčním všechno, co mělo sloužit duchovní orientaci, vztahu s Bohem. Neboť On je ten Mesiáš, jenž oznámí všecko, jenž uvádí do veškeré pravdy. A tak nějak je to i u nás. I nás činí Ježíšova přítomnost, Ježíšovo Slovo a otevřenost vůči Ježíši duchovně pohotovými, schopnými se

správně rozpomínat, vyhledávat správné souvislosti. Možná vás překvapilo, že se tu Pán Ježíš bez obalu ženě přizná ke svému mesiášství, jelikož u ostatních evangelistů Ježíš dosti důsledně dodržuje mesiášské inkognito. Patří ke zvláštnostem čtvrtého evangelia, že tam nastávají chvíle, kdy Ježíš odkrývá svou slávu jednorozeného Syna Božího také slovem osobního vyznání. Ježíš tak pomáhá k víře této ženě nebo uzdravenému slepci, ale také se tak třeba snaží vysvětlit svá znamení těm, kdo pro ně neměli oči. Čtvrtý evangelista je správně přesvědčen o tom, že kdyby nám Pán Ježíš neřekl, kdo skutečně je, sami bychom to nepoznali. A tak to v jeho sepsání evangelia často říká. Ovšem až poté, kdy jednal a připravil půdu pro rozhodnutí víry. I této ženě přece ukázal, že ji přijímá, že Jeho Otec chce být také jejím Bohem i Bohem všech jejích soukmenovců.

Samařanka Mu uvěřila, přijala v Něm Mesiáše. Ale hned se také běžela o tohle poznání rozdělit. Pozvala k Pánu Ježíši všechny své spoluobčany. Protože pravá víra, pravá radost ze Spasitele není nikdy sobecká, ale vždycky probouzí lásku, zájem o druhé, touhu předat jim to, co činí můj vlastní život smysluplným, naplněným, krásným, věčným. Kdo poznal v Ježíši Spasitele, zve k němu i ostatní lidi, protože jim Ho přeje, ať jsou jacíkoli. Samařanka ovšem svědčí velmi cudně. Zvěstuje, čím ji Ježíš zaujal, ale nechá na uvážení svých posluchačů, zda Jej také budou považovat za Mesiáše, Krista. To je také velmi důležité. Pravá víra si též váží svobody, neznásilňuje, nestaví na jednokolejnou dráhu. Sicharští měššané přijdou, rozmlouvají s Ježíšem, dva dny Jej hostí, naslouchají Jeho Slovu a nakonec ženě řeknou: Už nevěříme jen kvůli tvé řeči; neboť jsme sami slyšeli a víme, že toto je opravdu Spasitel světa. Nakonec je přemůže moc Ježíšova Slova. Nakonec nevisí na svědkyni, ale na Ježíši samém, jak to má být. A v tu chvíli jsou zde prvotiny žné spásy mezi pronárody. Oni jsou počátkem nesčíslného zástupu ze všech ras, kmenů, národů a jazyků, který se shromáždí před trůnem a před tváří Beránkovou. Tady se otvírá ten čas, kdy pronárody budou vyhledávat kořen Jišajův, vztyčený jako korouhev národům, a tou korouhví se stává Ježíš. Proto může říci učedníkům, že krajiny se bělají ke žni.

Ale to jsem trochu předběhla. Text se neodvívá tak přímočaře, má ještě jednu okliku. Na scéně se totiž objevují učedníci, a to těsně poté, co Pán Ježíš zjevil ženě u studny svou pravou totožnost. Naštěstí až tehdy. Naštěstí se neodvází svého Mistra zeptat, co jí chtěl a jak to, že s ní vůbec mluví. Jakmile však přijdou ostatní sicharští, začnou Ho nutit, aby se najedl. Jako by je vůbec neviděli, či dokonce nechtěli vidět a hledali záminku, jak je zase dostat ze své a Mistrovy blízkosti. Ale ten ohradí: Já mám k jídlu pokrm, který vy neznáte. On ví, že teď není čas na polední přestávku, ale na zvěstování evangelia. Ví, že přicházející Sicharšané u něho musí najít otevřené dveře, ne zavřený krám. A tak odmítá. Učedníci však předvedou totéž, co na začátku příběhu žena. Také nechápou, setrvávají na tělesné rovině, ač Ježíšova slova jsou duchovní. Tuhle hloupost děláme všichni bez rozdílu, a to tak dlouho, dokud Duch Kristův nedá do pořádku naše hříchem přestřižené vedení. Oni ho ještě v pořádku nemají, a tak jim Pán musí

vysvětlit, že nemíní jídlo přinesené odjinud. Můj pokrm je, abych konal vůli Toho, který mne poslal, a dokonal Jeho dílo. Pán učedníkům říká, že pro Jeho uspokojení není nejdůležitější, zda obědval, ale zda otevřel přítomným cestu ke spáse. Že On tu není proto, aby jedl a pil, ale proto, aby dokonal dílo Boží záchrany, a podle toho se hodlá chovat. On tak jednal vždycky, vždycky hledal uspokojení a naplnění v tom, že činí vůli Otcovu a dával přednost Jeho dílu přede vším ostatním. Nejen tehdy, když to znamenalo zůstat bez oběda; i tehdy, když to znamenalo obětovat všechno - svobodu, dobrou pověst, lidskou důstojnost, život. I tenkrát Mu byla milejší služba nám hříšníkům, za nimiž byl poslán, aby je hledal a spasil. Proto na konci své cesty může vyslovit vítězné: Dokonáno jest!

Proto také může vyzývat své tehdejší i dnešní učedníky, aby se rozhlédli, že už je tu žeň. Nikoli žeň obilná, ale žeň mnohem slavnější, v níž budou sklizeni ti, kdo vyrostli k věčnému životu. On je mezi námi, Jeho Slovo a moc Jeho oběti působí. A proto se můžeme s odvahou rozhlížet po svém okolí i po celém světě jako po připravené půdě, na níž už leckdo dozrává k Boží sklizni. Hle, nyní je čas příhodný, hle, nyní je den spásy, říká apoštol Pavel. Naše země a naše doba není výjimkou. Tenkrát apoštolé dostali nové bratry a sestry právě tam, kde to nejméně čekali: na území, kde se směšoval Zákon s pohanskými pověrami. Apoštolé se měli naučit, že už není žádných prokletých území, kde se žeň vůbec nemůže konat, a měli se radovat z této úrody, kterou nečekali a o níž se nepřičinili. Přičinili se jiní: ti, kdo vyučovali kdysi Samařany Zákonu, a hlavně Bůh Otec a Syn. A ti se všichni spolu radovali, když lidé pod horou Garizim vyznali Ježíše jako Spasitele světa.

Také my můžeme být při žni, při tom, když jsou lidé skrze víru v Krista přeneseni ze smrti do života. Také my občas žasneme, odkud nám Pán přivádí další sestry a bratry, a kde se tu vzali. A spolu s námi se z toho radují všichni, kdo v minulosti usilovali o to, aby Češi patřili Kristu, zakladatelé sboru i ti, kdo zaselí do duše našich nových sourozenců první zrníčka evangelia, ale nedožili se jejich vzkříšení. Kdo rozsévá, ten většínou nemůže sklídit, jelikož doba klíčení semen víry je velmi dlouhá. Někdy nás to může deprimovat, když jsme těmi rozséváči, co nic nevidí. Ale někdy zase prožíváme milost a sklízíme to, oč se přičinili jiní. Je to tak dobře. Podporuje to pokoru a sounáležitost mezi generacemi Božích služebníků. Nikdo se nemůže kasat, že si svůj nynější úspěch sám zasloužil, ani předepisovat Pánu, kolik nás toho musí nechat sklídit. Vždy platí, že On se napracoval nejvíc a On dává vzrůst. Předchůdce máme všichni. I apoštolé, prvotina lidu Nové Smlouvy, je měli. Jim připravili bohatou žeň ve Středomoří proroci, učitelé Izraele a členové synagog v pohanských městech. Tím spíš my. Musíme si pamatovat, že jsme vstoupili do jejich práce. To znamená zůstat s proroky a apoštoly v rozhovoru, abychom snáze poznali, co schvaluje náš i jejich Pán a co tedy patří do stavby církve. A také zůstat vděční za to, že se smíme těšit z dokonání věcí, jež ti před námi jen z dálky zahlédli, v této vděčnosti budovat 21. podlaží domu církve a pilně rozsévát, aby jednou měli do čeho vstoupit a co sklízet ti, kdo přijdou po nás.

Amen

Pozvání k Večeři Páně

Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe; kdo jí z toho chleba, živ bude na věky. A chléb, který já dám, je mé tělo, dané za život světa.“ Židé se mezi sebou přeli: „Jak nám ten člověk může dát k jídlu své tělo?“ Ježíš jim řekl: „Amen, amen, pravím vám, nebudete-li jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den. Neboť mé tělo je pravý pokrm a má krev pravý nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm. Jako mne poslal živý Otec a já mám život z Otce, tak i ten, kdo mne jí, bude mít život ze mne. Toto je ten chléb, který sestoupil z nebe - ne jako jedli vaši otcové, a zemřeli. Kdo jí tento chléb, živ bude navěky.“ To řekl, když učil v synagoze v Kafarnaum.

(Jan 6,51-59)

Ať sáhneme po kterémkoli oddílu z 6. kapitoly Janova sepsání evangelia, otevře se nám spojení mezi tím, co evangelista tlumočí, a mezi tím, co se odehrává dnes v církvi při slavení stolu Páně. Ač si čtvrtý evangelista myslí, že sv. Večeři Páně lze plně slavit až po ukřižování a vzkříšení Páně, nechá o ní Pána Ježíše mluvit už před Jeho obětováním, v dokonalé analogii k hodu Beránka, jenž byl také Hospodinem ustanoven dřív, než došlo k vyvedení Izraele, jež měl provždy zpřítomňovat. A dále připouští,

že Ježíšovo stolování s lidmi za dnů Jeho pozemského života vždy bylo určitým předobrazem této svátosti (ať šlo o svatební hostinu v Káně, sycení zástupů na pustině, jídlo v Lazarově domě nebo poslední stolní obecenství s učedníky v Jeruzalémě). Proto dovede onu diskusi s Pánem Ježíšem, vyprovokovanou zázračným sycením zástupu, až do těchto souvislostí. Evangelista Jan chce, aby bylo zřejmé, že velikonoce

jsou tu blízko nejen datem, ale též svým spásným významem: že si tu můžeme sáhnout na určité účinky Kristova kříže a vzkříšení, že dostáváme malou ochutnávku poměrů v Božím království, jež se otvírá právě křížem a vzkříšením. Jenže to, co my tak jednoznačně považujeme za radostnou zvěst, u prvních posluchačů vyvolá něco docela jiného než radost. Židé, kteří s Ježíšem nechodili, se o Jeho slova prou. Jedni říkají, že není možné, aby Ježíš dal lidem jíst své tělo (doslova maso); jiní říkají, že to možné jest, protože si přivolali na pomoc zkušenost z obětních rituálů a vědí, že při nich jisté hmotné prvky symbolizují určité duchovní skutečnosti (např. při hodu Beránka chléb v hořké omáčce hořkou egyptskou porobu). Ba ani Ježíšovi učedníci se neumí z těchto slov svého Mistra radovat, ale řeknou: To je hrozná řeč! Kdo to může poslouchat? A narážejí na to, že zbožné shromáždění v synagoze, jemuž se neustále připomíná, že

krev se nesmí jíst a že obětovat se smějí jen určitá čistá domácí zvířata, určitě není s to přijmout, když někdo mluví o lidské oběti a o pití krve z ní. (Tohle nebyli schopni strávit ani tehdejší pohané, kteří krev jedli; vzali to moc doslova a vytvořili si tak fámu, že křesťané jsou lidojedi.) Ano, Večeře Páně v sobě má rozměr tajemství, a to se otvírá jen těm, kdo pochopili význam Ježíšovy smrti na kříži. Ona je tajemstvím, ale zároveň není žádným magickým kouzelnictvím, nýbrž obřadným odkazem k Božímu skutku, který se pro nás stal v těchto pozemských dějinách. Kdyby nebylo kříže a vzkříšení, neměla by sv. Večeře co zvěstovat a co rozdílet, protože pak by nebylo pravého chleba života. Takže je vlastně v pořádku, když má vždy do jisté míry velkopáteční charakter. Povážlivým nepořádkem není soustředění Večeře Páně na události Velkého pátku, ale vžité pochmurné prožívání těchto událostí. To nemáme do Večeře Páně vnášet. Vždyť Velký pátek není smutné výročí, ale svátek dokonání našeho vysvobození. Proto se u nás nazývá velký a u Anglosasů dobrý. Zároveň je sv. Večeře Páně hod Smlouvy, podobný těm, o kterých je v knize Exodus. Ve starověku byla platnost každé smlouvy stvrzována společným stolováním smluvních stran. Když Bůh uzavřel Novou Smlouvu s námi, také nám poskytuje tuto pečeť na ni, i když Její při tom - narodil od izraelských starších na Sinaji - nevidíme v Jeho slávě. Stolování s Kristem se podobá hodu Beránka i v tom, že do domu označeného krví nevejde zhoubce. Izraelci pomazali vchod do svého domu krví beránka, a tak byli Bohem poznáni jako účastníci Jeho vysvobození a vynechání smrtelnou ranou soudu. My pomazáváme ne vchod do domu, ale vchod do těla - svá ústa - krví Kristovou, aby nás Bůh také poznal jako ty, kdo stojíš u Jeho milosti a vykoupení.

Ano, to je zcela přijatelné. Ale na první poslech přece jen zarazí, že Pán Ježíš říká: Amen, amen, pravím vám, nebudete-li jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. Není to příliš? Není zde účast na Večeři Páně přeceněna? Což se nám jinde v NZ i na stránkách tohoto evangelia stále neříká, že život věčný prostředkuje víra v Ježíšovo Slovo? Jak to, že zde najednou víra ve Slovo nestačí a za cestu k životu se vydává něco jiného? Tak to v nás vře, neboť jsme evangelíci, od malička vychováni v tom, že to nejdůležitější je víra, a ta je ze slyšení Slova. Ale nyní bych každému z nás radila, aby své protestantské rozhořčení krotil, protože zde není na místě. Předně Pán Ježíš tímhle tvrzením svou řeč nezačal, ale krátce před ním řekl: Amen, amen, pravím vám, kdo věří, má život věčný. Čili nechce víru obejít, ale ukázat, že ta vpravdě životadárná víra se vztahuje k Jeho oběti, a ne již k vyvedení z Egypta, a také, že živá víra v moc Jeho oběti se demonstruje i navenek. Když slyšíme kázání o kříži a vzkříšení, tak sedíme v lavici a nikomu není zřejmé, co si o tom vlastně myslíme. Ale pak se slaví sv. Večeře Páně a účastník musí vyznávat svou víru i své viny a přijímat. Tím, že to dělá, si zcela osobně přivlastňuje to, co Pán Ježíš učinil pro všechny. Vyznává, že tělo, které Pán Ježíš dal za život světa, bylo obětováno i za něho. Vyznává, že na krev tohoto Beránka, prolitou na kříži řádově před dvěma tisíci lety, také on dnes spoléhá, že je to ona, jež jej činí čistým před Boží tváří. A to vše veřejně, před sborem. Pán Ježíš tu chce

zdůraznit, že bez takového veřejného osobního přivlastnění se neobejdeme. Ten život, který Ježíš vyvedl na světlo svým vítězstvím, začne působit v nás tehdy, když budeme ochotni usednout jako druhá smluvní strana ke stolu Boží Smlouvy a přijmout to, co nám On, svrchovaný Pán všehomíra, připravil. Když někteří církevní otcové začali ještě před Konstantinem na základě tohoto verše učit, že Večeře Páně je lék nesmrtelnosti, tak s dobrým úmyslem vypustili do oběhu velmi nebezpečnou formulaci. Víra při přistupování pro ně byla něčím tak samozřejmým, že ji nepovažovali za nutné zdůraznit. Křesťanem a účastníkem stolu Páně byl v jejich dobách jen ten, kdo Pána miloval a byl Mu vděčný za své vykoupení. Ale v období, kdy živá víra a uvědomělé následovnictví už tak samozřejmé nebyly, posloužily výroky těchto otců těm, kdo se nedokázali oprostít od pohanské touhy po amuletech a zázračných prostředcích. Ti ve své pověrčivosti celou Večeři Páně stále více zpředmětňovali a pozornost stále více upínali na živly chleba a vína. Nadlouho se zapomnělo, že jde o hod Smlouvy, o Boží spásné dění, do něhož je člověk zcela osobně zapojován, o Kristovo stvrzení vyhlášeného evangelia a o naše stvrzení, že o ně stojíme. Aby mi však bylo dobře rozuměno: když nabízím hod Smlouvy jako nejpatřícnější klíč k pochopení toho, co se při Večeři Páně děje, nechci tím říci, že bychom neměli věřit, že chléb a víno jsou tělem a krví Kristovou. To bychom držet měli, i když každé naše vysvětlení, jak k tomu dochází, je hloupé koktání. I tento text nás zve, abychom věřili svému Pánu, když říká: Toto je mé tělo, toto je má krev. Neboť zde se nemluví o jedení chleba a pití vína, ale o jedení těla a pití krve Syna člověka. Ale neměli bychom zapomenout, že účelem sv. Večeře není jejich výroba, ale naše zapojení do společenství těla a krve Kristovy, do účasti na užitku z Jeho oběti. Náš Pán nikdy neklade podmínku splnitelnou jen tělesně, bez Ducha. Proto lze splnit to, co zde žádá, jen při duchovním souznění s Jeho záměrem. Když už jsem mluvila o jedné úchylce ve výkladu tohoto textu, typické např. pro středověk, musím promluvit i o druhé, typické pro protestantismus posledních dvou století. Protestantské církve se rámcově od toleranční doby chovaly, jako by čtvrtý evangelista závěr 6. kap. vůbec nenapsal. Odsunuly Kristův stůl do postavení bezvýznamného přívěšku církevního života, který musí o svátcích zařadit do bohoslužby, i když jim vlastně nic neříká. Zvykly si považovat za cenné jen to, co oslovuje rozum, případně dokonce jen to, čím se dá umravňovat. A tím se hrozně ochudily, protože náš Pán jedná nejen s rozumem, ale s celou osobností. A Večeře Páně není vůbec tak nerozumná ani nesrozumitelná, jak se o ní soudilo. Pochopí ji i nejprostší člověk čistého srdce, a dokonce i věřící dítě. Z evangelických kostelů se bez ní často stávaly studené přednáškové sály, kde si sice rozum přijde na své, ale další složky osobnosti už ne, kde se sice uši nasytí slyšením, ale oči ani ostatní smysly nedostanou žádnou potravu, kde se pořád poučuje, ale nikdy se nerozdává žádné osobní ujištění a nedává prostor k osobnímu vyznávání. Člověk tam získal nezbytně dojem, že se od něj chce, aby mlčel, poslouchal a zmizel v anonymitě stáda. Kdyby ti naši otcové, dědové, pradědové a prapradědové skutečně brali vážně všechno, co stojí v Písmu, tohle by se jim nemohlo stát. I své pochopitelné

protiřímské vášně by udrželi v únosných mezích a nedovolili by jim deformovat život víry. Naštěstí to Pán tak nenechal a v několika posledních desetiletích u nás znovu probudil zájem o svátostný život a pochopení pro bohatství sv. Večeře. Přispěl k tomu i rozvíjející se ekumenismus, neboť nás naučil nezavrhnout automaticky, co má ten druhý, ale zamýšlet se nad tím, jelikož to může být vzácné. Tak jsme se také zeptali, co dává slavení Večeře Páně každou neděli, a zjistili jsme, že mnohé. Např. že každoneдельник účastníci stolu Páně nenechají narůst svá břemena ani své viny do neúnosnosti, ale včas je odloží u nohou svého Pána. Že díky výhledu k nedělnímu stolování s Pánem nevyřknou mnohá zraňující slova a nedopustí se mnoha pochybných skutků. Že jsou radostní a jistí milostí Páně, že je jim vlastní velkorysost dědiců a dědiček požehnání, a konečně že mnohem silněji vnímají své spojení s Pánem i s ostatními věřícími.

Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den. Neboť mé tělo je pravý pokrm a má krev pravý nápoj. K večeři Páně také právem patří výhled k posledním věcem, k plnosti Božího království. Kdo se účastní s vírou stolu Páně, ten je totiž zapojen do života, nad nímž už smrt nemá moci, a toto jeho zapojení do Božího života je při něm stále obnovováno. Večeře Páně nám rovněž připomíná, že Bůh s námi počítá jako s účastníky nového věku, jako s hosty na nebeské svatbě Beráňkově, jako s občany nového Jeruzaléma. Při každém vysluhování ode mne slýcháte, jak se z toho v modlitbě raduji za nás za všechny. A zde je jeden z biblických textů, který mne k propojování vysluhování s touto slavnou nadějí přivádí. Druhý, ještě masivnější, stojí u všech tří synoptických evangelistů v líčení poslední večeře Páně. Těsně po ustanovení sv. Večeře tu Pán říká nad kalichem: Pravím vám, že již nebudu pít z tohoto plodu vinné révy až do toho dne, kdy budu s vámi pít kalich nový v království svého Otce. Stůl Páně je tedy opravdu stolem těch, kdo se vzkříšením Ježíše Krista narodili k živé naději, k dědictví nehynoucímu, neposkvrněnému a nevadnoucímu. A každé vysluhování v sobě má obsahovat výhled k tomu, že Pán Ježíš si nás zachová pro Boží království i navzdory naší smrtelnosti. V slavení sv. Večeře je i Kristovo stvrzení, že si každého a každou z nás jednou vyzvedne z místa na hřbitově, dá nám nové, oslavené tělo a uvede nás do nebeských příbytků. Protože On je vítěz nad smrtí, také každého a každou z nás nad ní nechá zvítězit. Částečně již zde, když v Jeho síle bojujeme s hříchem, ale naplno v poslední den. Jako pokrm a nápoj nás udržuje při tělesném životě, tak nás účast na Kristově těle a krvi udrží pro život věčný.

Neudržuje nás však pro něj tím, že by snad v požehnaném chlebu a víně byl nějaký nepřekonatelný životabudič, ale tím, že vírou motivované přijímání stále spojuje s Kristem, vítězem nad smrtí. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně zůstává a já v něm. Jako mne poslal živý Otec a já mám život z Otce, tak ten, kdo mne jí, bude mít život ze mne. To je ten chléb, který sestoupil z nebe - ne jako jedli vaši otcové, a zemřeli. Kdo jí tento chléb, živ bude na věky. Jednak se zde říká, že my tímto hodováním zůstáváme v Kristu - tzn. že se znovu podřizujeme Jeho panství, znovu přísaháme na Jeho prapor, obnovujeme své zasnoubení s Kristem a znovu Jej vítáme jako svého Ženicha. A dále

se říká, že On zůstává v nás - vstupuje do nás, stává se naším vnitřním hlasem, činí si v nás svůj přibyték a každým vysluhováním jej gruntovně uklízí od veškeré nečistoty, dává nám svou sílu, svou moudrost, svou lásku, svou radost, svůj pokoj, i všechny duchovní dary milosti, jež potřebujeme k naší službě. Je s námi spojen jako hlava se svým tělem, napojuje nás všechny, kdo s Ním ve víře stolujeme, na svůj krevní oběh, do něhož sám dodává všechno potřebné. A protože přebývá v každém, kdo se účastní Jeho stolu, poznají se Jeho účastníci i navzájem jako údy téhož těla. Jako Otec dal Jemu Ducha sv., tak jej dává On nám. Jako Otec Jej nechal sdílet svou nesmrtelnost, tak On nechá sdílet jednou nás svou nesmrtelnost, neboť jsme Mu uvěřili, vyžádali jsme si Jeho milost a svázali jsme se s Ním věčným poutem. On nás nenechá na půl cestě, abychom tělo živili Boží stravou a duši jedem nevěry. On naplňuje celou naši bytost, odhání všechny duchy nesvaté, co se do ní hrnou, a pracuje k tomu, aby Bůh byl všechno ve všech.

Bratři a sestry, když se ke sv. Večeři Páně váží tak mnohá a mocná zaslíbení, dejme se jimi přemoci a stolujeme se svým Pánem co nejčastěji. Večeře Páně je totiž nejen znamením Kristova vztahu k nám a našeho vztahu ke Kristu, ale také nástrojem k jeho budování a utvrzování. A současně je také nejen znamením jednoty církve, ale i nástrojem této jednoty. Tak to formuluje i II. Vatikánský koncil v konstituci o ekleziologii. Znamením i nástrojem jednoty může být ve sboru, kde všichni uznáváme tytéž konfese, autority a řády a chceme udržet svou jednomyslnost. Ale nástrojem jednoty může být i tam, kde se scházíme k jejímu slavení i s členy jiných částí obecné církve a poznáváme se jako bratři a sestry, jako domácí téhož Pána, kteří žijí z téže oběti, z téže milosti a z týchž duchovních darů. Proto je důležité, aby církve umožnily tzv. eucharistické pohostinství a daly dvoukonfesioním manželstvím možnost společně přistupovat a ostatním křesťanům možnost přijmout pozvání našeho Pána, i když nejsou ve svém domovském sboru. ČCE to umožňuje všem pokřtěným už 1/4 století, neboť rozdíly v učení o svátosti nejsou tak velké, aby ospravedlňovaly uzavření stolu před druhými. Modleme se za to, aby se podařilo smířit rozdíly v pojetí církve a duchovního úřadu tak, aby římské a pravoslavné autority mohly doporučit svým členům pohostinství u nás, a tak ubylo přehrad a predsudků a přibýlo radosti, důvěry a díkůvzdání Bohu. Amen

D. Ondříčková

životní prostředí a my

Doprava

Doprava je každodenní součástí našeho života a je jistě nezbytná, protože umožňuje člověku spojení různých míst a prostředí, jež ke svému životu potřebuje a používá.

Doprava je také fenoménem naší doby, ve kterém se snad nejvíce projevuje obrovský nárůst našich možností, ať už ve smyslu pozitivním či negativním. Na jedné straně se s rostoucí dopravou otevírají obrovské možnosti ekonomické, poznávací, cestovatelské..., na druhé straně se doprava stává, vedle energetiky, jednou z lidských činností, která se nejvíce podílí na zesilování skleníkového efektu vedoucího ke změně klimatu. Doprava jako celek vykazuje také největší nárůst spotřebované energie ze všech hospodářských odvětví. I z těchto důvodů je doprava v současné době jedním z nejpálčivějších problémů postupující globalizace.

Doprava se dotýká každého z nás, ať už jako „aktivního“ cestovatele - při cestách do školy či do zaměstnání, tak i v „pasivním“ smyslu - jako těch, kteří žijí vedle silnic,

železnic, v hustém městském provozu, apod. Doprava je obecně ovlivněna celkovým životním stylem člověka. Protože se činnosti člověka uskutečňují v různých rozmístěných zařízeních na území, závisí konkrétní cíl cesty také na možnostech přepravy a na kvalitě dopravní služby.

Dopravu můžeme rozlišovat

na hromadnou nebo individuální. V našem měřítku je pojmem individuální míněna doprava automobilová, doprava hromadná zahrnuje městskou hromadnou dopravu, železnice, autobusy, leteckou a vodní dopravu.

Vliv dopravy na životní prostředí

Každý druh dopravy má řadu negativních vlivů na životní prostředí. Je třeba si uvědomit, že i hromadná doprava je příčinou znečištění. V souhrnu se mluví o škodách na životním prostředí způsobených tzv. negativními externalitami. Otázkou je, jak velké škody způsobují jednotlivé druhy dopravy, a zda vůbec lze vyčíslit ekonomické škody na životním prostředí.

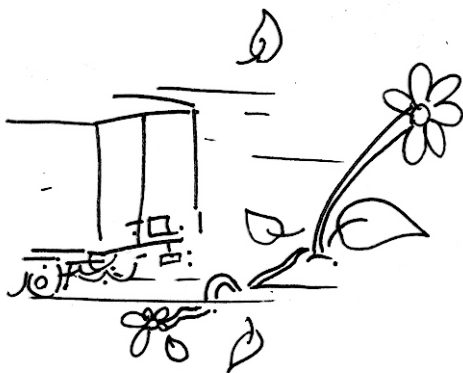
Důsledkem nadměrné produkce negativních externalit při spalování fosilních paliv jsou globální změny klimatu a místní poškození životního prostředí. Mezi největší negativní externality patří: znečištění ovzduší emisemi výfukových plynů, spalování fosilních paliv produkujících skleníkové plyny při výrobě energie pro dopravu, znečištění půdy a vody, hluk, nehody s jejich důsledky a jiné zdravotní dopady, zabor půdy, parcelování krajiny, atd.

A právě při posuzování těchto jednotlivých faktorů je třeba vnímat mnohem vyšší vliv individuální dopravy. Výfukové plyny motorových vozidel jsou směsí chemických látek, jejichž složení závisí na druhu paliva. Mezi hlavní výfukové plyny patří:

- Oxid uhelnatý CO - silně toxický - váže se na hemoglobin a omezuje přenos kyslíku z plic do krevního oběhu
- Oxidy dusíku NOx - působí nepříznivě na dýchací orgány, mají vliv na tvorbu rakovinotvorných buněk
- Oxid siřičitý SO₂ - dráždí oči a horní cesty dýchací, dlouhodobé působení SO₂ zvyšuje úmrtnost na choroby cévního systému.
- Těkavé organické látky, aromatické uhlovodíky, aldehydy - vysoká toxicita a karcinogenní vlastnosti
- Olovo
- Prachové částice - způsobují zanášení plic a dýchací potíže
- Oxid uhličitý CO₂ - sumarizuje vlivy všech látek z hlediska jejich působení na vytváření skleníkového efektu. Je původcem přirozeného a potřebného skleníkového efektu planety, lidská činnost ho však do ovzduší emituje několikanásobně více než je přirozené množství, což způsobuje nestabilitu klimatu na Zemi
- Přízemní ozon - vzniká chemickými reakcemi výše uvedených látek za účasti slunečního záření. Pro organismy je jedovatý, dráždí dýchací orgány.

Mezi další velké problémy individuální automobilové dopravy patří zácpy v dopravě. Zácpy aut brzdí i vozidla povrchové veřejné dopravy a způsobují mnohem vyšší koncentrace škodlivých látek na místní úrovni. Je třeba také vidět, že individuální automobilová doprava spotřebovává cca 20% konečné vyrobené energie.

Naproti tomu hromadná doprava i v případě, že není plně využita, produkuje na místní úrovni méně znečišťujících látek než individuální automobilová doprava. Hromadná doprava spotřebovává energii také mnohem efektivněji než individuální doprava. To platí i o efektivnějším využívání prostoru.

Z hlediska negativních externalit (nehody, hluk, emise, přízemní ozon, vliv na globální oteplení) má v dopravě nejnižší měrné externality metro, následuje trolejbus, železnice (el. i motorová trakce), tramvaj, letadlo, autobus a individuální automobilová doprava. Zajímavé je, že např. v podmínkách ČR jsou měrné emise CO₂ u metra 9,5 x nižší oproti emisím CO₂ u individuální automobilové dopravy. Měrné emise CO jsou ve stejném porovnání dokonce 84 x nižší.

I z těchto několika ukazatelů je vidět, že posilování hromadné dopravy pomáhá významně snižovat emise i další negativní externality plynoucí z individuální dopravy. Nicméně pravdou zůstává, že počet automobilů rapidně roste (jen v ČR cca 100 000 ks ročně) a současně s tím rostou již zmiňované negativní externality. Vážnost a neudržitelnost situace si uvědomují nejen odborníci, ale již také široká veřejnost. V úvahách o ekologicky únosnější dopravě se ovšem většinou počítá především s variantami zlepšování parametrů dopravních prostředků, ale nikoli s principem trvale udržitelného rozvoje, tj. nižší spotřebou...

Možnosti řešení aneb jak dál

V současné době se tedy otázky dopravy a jejich negativních externalit intenzivně řeší především po stránce technologického vývoje. Nyní je tento vývoj podpořen již i po stránce investic, kdy jsou dopravci motivováni používat ekologicky efektivnější a šetrnější dopravní prostředky. Možnosti jsou tedy shrnuty v těchto principech:

- náhrada neobnovitelných (fosilních) paliv palivy z obnovitelných zdrojů
- zvyšování energetické účinnosti pohonů
- snižování emisí škodlivin technologickými úpravami dopravních prostředků

Po technologické stránce se řešením zdají být tzv. alternativní paliva, resp. alternativní pohony. Tyto kategorie lze dělit dle nutných počátečních investic na skupiny s nižší investiční náročností a s vyšší investiční náročností. Do první skupiny patří využívání alternativních paliv a vozidla s nízkými emisemi. Do druhé skupiny patří vozidla s technologicky novými typy pohonů.

Mezi alternativní paliva patří:

- Paliva vyráběná z biomasy, tzv. biopaliva
- Stlačený zemní plyn (CNG)
- Zkapalněný plyn (LPG)
- Aditiva přidávaná k naftě, tzv. palivové směsi

Mezi technologicky nové typy pohonů patří

- Hybridní pohony
- Pohony na vodík
- Palivové články

V oblasti individuální dopravy je technologický pokrok zaznamenáván především v otázkách tzv. hybridních pohonů, které již začínají nacházet skutečné komerční uplatnění. Jejich princip je založen na využívání rekuperované (akumulované) energie, která se využívá v určitých jízdních stavech. V otázce hybridních pohonů se sledují 2 cesty:

- Paralelní hybridní pohon
- Sériový hybridní pohon

U paralelního hybridního pohonu je hnací elektromotor spojen mechanicky se spalovacím pohonem. V druhé, paralelní, větvi je zásobník el. energie, který je přes elektronický měnič spojen s hnacím elektromotorem. Tato paralelní větev je využívána při rozjezdu a zrychlení, kdy dodává potřebnou energii. Naopak při brzdění pracuje jako akumulátor el. energie.

U sériového hybridního pohonu je hnací elektromotor spojen pouze se spalovacím motorem. Dále je přes usměrňovač vytvořen stejnosměrný meziobvod, z něhož je napájen elektronický měnič a hnací elektromotor.

Samostatnou kapitolou je využívání pohonů na vodík. Jedná se zřejmě o palivo budoucnosti. V jeho současném využití se objevují problémy s technologií získávání vodíku a v technologii vlastního vodíkového pohonu. V neposlední řadě se vědci potýkají se zajištěním bezpečnosti provozu. Sledují se 2 způsoby získávání vodíku. Prvním způsobem je výroba el. energie elektrolýzou vody, což je energeticky nevýhodné. Druhým způsobem je získávání vodíku z biomasy podobně jako metan.

Vodík používaný pouze jako palivo pracuje na stejném principu jako současný spalovací motor. Při použití je nutné vodík v plynné podobě stlačit.

Palivové články pracují na principu výroby elektrické energie elektrochemickým procesem přímo z vodíku. Palivové články přeměňují vodík se vzdušným kyslíkem na vodu a el. energii. Zdrojem tažné síly je hnací elektromotor. Zajímavostí je, že tento typ se v současné době testuje na autobusech několika dopravních podniků v západní Evropě. Výsledky jsou slibné, ovšem provoz je investičně velmi náročný a zdaleka nebezproblémový...

Také v oblasti hromadné dopravy je zaznamenáván velký pokrok především v oblasti pohonů vozidel. Využívány jsou nejmodernější prvky výkonové elektroniky a mikroprocesorové řízení. Dosahované úspory jsou značné (např. u tramvají s elektronickou regulací jde o úspory cca 45% energie). I zde je snahou postupné zavádění hybridních pohonů.

A co naše doprava?

Moderní přístup k otázkám dopravy je tedy ve znamení technologického pokroku. Na tom se, jak je z předchozího zřejmé, usilovně pracuje. Nicméně, jsme si jisti, že technologický pokrok vše vyřeší?

Pokora se může projevit i v tom, že budeme k otázce dopravy přistupovat s rozvahou a s nutnými otázkami po smyslu našich cest. Jak tedy přistupovat k otázce cestování a dopravy v našem každodenním životě?

I tady platí, že máme svobodnou vůli. Máme svobodnou vůli i v tom, zda vůbec cestovat. Řídíme se však vždy podle nutnosti nikoli pocitu „něco chci prožít a to někde hodně daleko?“

Máme svobodnou vůli v tom, jaký dopravní prostředek si vybereme, ale...Řídíme se vždy podle toho, že „přece bez auta by to nešlo“? Opravdu by to nešlo...?

Neztrácí se v tom všem člověk jako bytost, která má žít v souladu s Božím stvořením? I v těchto otázkách mějme na paměti princip Božího stvoření. Také v těchto otázkách platí, že podstatou odcizení se Bohu je necitlivost srdce. Znečištěna je duše člověka a toto znečištění je příčinou devastace přírody. Přemýšlejme také v tomto kontextu, když budeme usedat za volant našeho auta...

*Martin Machek
člen Ekologické sekce České křesťanské akademie*

Je zdravá výživa opravdu zdravá?

„Je zdravá výživa opravdu zdravá?“, tuto otázku jsem si začala klást, když jsem jednou v Dejvicích objevila obchod s názvem: „Nezdravá výživa“ prodávající běžné potraviny. Existuje vůbec zdravá či nezdravá výživa nebo je zdravý či nezdravý náš přístup k ní?

Hodnotou číslo jedna většiny dnešních lidí se stalo zdraví. Všichni se honí za zdravím a zdravým životním stylem, pokud to ovšem nevyžaduje vzdát se něčeho, co mám rád. Lékárny zaznamenávají velké zisky, zejména z prodeje vitamínů a tzv. doplňků potravy. Stejně tak i obchody Country life vznikají jako houby po dešti.

Lidé přestávají jíst vejce a máslo, místo toho vyhledávají rostlinné tuky. Mají málo informací a zároveň podléhají reklamě, protože jinak by věděli, že konzumace pouze rostlinných tuků je nezdravá, neboť zejména všudypřítomná sója obsahuje sloučeniny podobné lidským estrogenům. Před hovězím a vepřovým masem dávají přednost drůbežímu a vůbec si neuvědomují, kolik antibiotik zkonzumují zároveň s ním. Na rozdíl od skotu, je totiž drůbež stále chována v zařízeních ne nepodobných koncentrákům. Antibiotika jsou nutným přídatkem jejich potravy, protože jediná bakterie by mohla způsobit

likvidaci celého chovu. O módě celozrnného pečiva ani nemluvě a spotřebitel netuší, kolik mykotoxinů se právě v celozrnném pečivu vyskytuje.

Lidé studují etikety, kolik co čeho obsahuje a odpovídá-li to hygienickým normám a už úplně ztrácí ze zřetele, že potraviny, alespoň ty základní, se nevyrábějí, ale pěstují či chovají. A tak jako je celá krajina nemocná činností člověka, tak i to, co z ní pochází je nemocné. Pokud domyslíme tato fakta a získáme ještě další informace, musíme konstatovat, že zdravá výživa neexistuje jednoduše proto, že neexistuje zdravé přírodní prostředí. Navíc lidé ženoucí se za zdravou výživou a zdravým životním stylem se přirodě ještě více odcizují.

Před několika lety jeden z významných politiků naší země vyjádřil podiv nad tím, na co vlastně ještě potřebujeme zemědělství... Třeba i jen na, abychom si stále uvědomovali, jak moc patříme k přírodě a co nám dává. Dnes jako by to ani neplatilo, vždyť neurodílí se, nevadí, dovezeme... máme nadúrodu, dovezlo se, klidně přebytky zlikvidujte. Mrazí mě při pomýšlení s jakou lehkostí se pohrdá něčím tak úžasným, jako jsou plody země a plody lidské práce. Jak mluvit o zdravém životním stylu, když pohrdáme přírodou a prací? Příroda má pro nás hodnotu „jen“ rekreační a lidskou práci, zejména tou fyzickou pohrdáme a pro-

tože bez pohybu bychom byli obézní, a to se taky nenosí, tak fyzickou práci nahrazujeme sportem a říkáme tomu zdravý životní styl.

Ale vždyť ekologické zemědělství produkuje zdravé potraviny. Nemylte se, neprodukuje. Protože nepoužívá postřiky proti chorobám, které se v jimi pěstovaných monokulturách šíří stejně rychle jako na ostatních polích, hromadí se v obilí mykotoxiny a další sekundární metabolity parazitických hub, kterým vůbec nic nebrání v rozvoji. Od nemocné krajiny nelze čekat víc, nezdravé prostředí bude dávat nezdravé potraviny. Nemocnou krajinu lze však uzdravit. Třeba tím, že navrátíme do krajiny diverzitu a to i na polích, pěstováním směsných krajových odrůd. Plodiny budou dávat mnohem nižší výnosy, ale budou opravdu zdravější. Dalším řešením je zmenšení polí, mezi nimiž budou meze s přirozeným společenstvem rostlin a živočichů. Opět: sníží se výnosy, ale ozdraví se krajina a tím i to, co nám poskytuje. Víím, to vše je proti duchu doby, ale jen toto může přispět, podle mého názoru, k uzdravení krajiny a k produkci zdravých potravin.

A jak se k této otázce má postavit křesťan? Především s pokorou a vědomím, kde je pravda. Ani zdraví ani zdravá výživa nejsou pro křesťana tou nejdůležitější hodnotou, vždyť jak praví náš Pán: „Ne co vchází do úst, znesvěcuje člověka, ale co z úst vychází, to člověka znesvěcuje.“ (Mt 15, 11). Křesťan, protože má žít v pravdě, by si měl uvědomovat pravý stav věcí a proto vždy zvolí postoj pokory a pokání za stav přírody. Nečeká,

až nějaká farmaceutická firma vyvine lék na všechno, ale sám, svým životním stylem „nemusím mít všechno“, modlitbou, postojem solidarity se stvořením a vždy a všude zodpovědným jednáním pomáhá zlepšit stav prostředí kolem nás. Pak se teprve bude správně rozhodovat zda jíst zdravě a proč, a co to obnáší.

Leona Leišová

unitas fratrum

Bratrský „poklad“?

Stala se zvláštní věc v Solnici u Rychnova n. Kn. Ve čtvrtek 29. června pan Dušek hloubil na svém pozemku základy pro opěrnou zeď pro chystaný skleník. Objevil lidské kosti. Přijela policie, aby zjistila, jestli se tu nestal nějaký mord, ale dostavila se i archeoložka Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou Dr. Martina Beková. Hned se zjistilo, že pozůstatky několika lidí jsou jistě starší než 50 let.

Podle prvních odhadů se jedná o nějaký hřbitov asi ze 16. století. Odborníci vyloučili, že by šlo o židovský hřbitov. Katolický asi také nebude, protože k němu by pravděpodobně byly přesné záznamy. Mohlo by se ale jednat o bratrský hřbitov.

Ferdinad Hrejša píše ve své knize Sborové Jednoty bratrské (1935, s.50-51):

Z 24. října 1530 uchoval se zápis v purkrechtní knize města Solnice, zvané ořečové, na I. 15 (str.III), podle něhož „Janatha Švec“ v poslední vůli odkazuje svůj grunt a dům, který nákladem svým po ohni vystavěl a v němž bydlí i byt sobě za života svého vyměňuje, i s zahradou až do ohrady, Bratřím starším správci, B. Vavřincovi (Kra-sonickému) a B. Janovi (Kuchařovi), správci na ten čas litomyšlským, a B. Mikolášovi, správci sboru rychnovského, i jich budoucím náměstkům, a k svobodnému scházení solnickým bratřím obecným, aby tu sbor býval. V knize je též kšaft Jiříka Sladovníka z 24. února 1533, kterým odevzdává Bratřím solnickým svou zahradu, na níž dopustil Bratřím zříditi krchov. Zahrada ta je „podle silnice, která vede k městu“...

Že by to byl „bratrský“ poklad načasovaný k 550. výročí Jednoty bratrské?

jap

Nález archivu bratrského biskupa Matouše Konečného

Zpráva ČTK:

Dvě truhličky s řadou vzácných písemností z počátku 17. století objevili stavební dělníci při rekonstrukci bývalého kláštera v areálu budovaného vysokoškolského komplexu v Mladé Boleslavi. Pracovníci muzea Mladoboleslavska zjistili, že je to osobní archiv Matouše Konečného ze zdejšího sboru Jednoty bratrské. Nález má podle his-

toriků zcela unikátní historickou hodnotu nejen pro poznání dějin Mladé Boleslavi, ale i pro historii Jednoty bratrské v poslední fázi jejího působení v předbělohorských Čechách. Matouš Konečný své písemnosti s velkou pravděpodobností ukryl před koncem roku 1620, kdy po bělohorské porážce českých stavů byla Mladá Boleslav obsazena císařským vojskem. Nalezený soubor písemností je velmi obsáhlý a obnáší přes 400 dopisů a řadu soupisů členů Jednoty bratrské, ale i účty, zápisky finančního charakteru a nejrůznější poznámky. Díky tomu, že písemnosti byly ukryty v zásypu klenby, jsou v dokonalém stavu.

čtk, srpen 2006

Archiv Bratra Matouše Konečného

V polovině srpna tohoto roku došlo v bývalém bratrském areálu na Karmeli v Mladé Boleslavi k nálezu dvou truhliček, obsahujících archiv jednoho z posledních biskupů české Jednoty Matouše Konečného (zemřel 8. února 1622 v Brandýse nad Orlicí). Svým významem se jedná o nález mimořádný, podstatným způsobem totiž rozšíří naše vědomosti o životě Jednoty bratrské v době předbělohorské. K tomuto období se nalezené písemnosti vztahují.

Největší část mezi nimi zaujímá korespondence. Mezi pisateli listů, které jsou určeny do rukou bratrského biskupa, nalézáme jak řadu dalších bratrských biskupů i kněží, například Jiřího Erasta, Jana Turnovského a Matěje Cyra, tak i několik mocných ochránců Jednoty z řad šlechty: Václava Budovce z Budova a Karla st. ze Žerotína. Zvláštní skupinu dopisů tvoří ty, které Matouš Konečný dostal od studentů, budoucích kněží Jednoty. Velmi často je k nim přiloženo vyúčtování za útratu peněz, kterými Jednota své studenty na zahraniční akademiích vybavila.

Jiná část písemností nás seznamuje se životem sborů. K nejzajímavějším patří přes třicet rejstříků, obsahujících jména členů řady bratrských sborů. Máme tak nyní po ruce cenné údaje o počtu bratří v době před Bílou horou, ale i o jejich sociálním složení. Vedle známých míst, jakými jsou například Brandýs nad Orlicí, Mladá Boleslav nebo Praha, nacházíme i několik sborů, o jejichž existenci jsme doposud nevěděli. Tak máme nyní k dispozici například seznam členů sboru v Písečné na žampašském panství, ležící nedaleko od zmíněného Brandýsa, který bychom ve známé práci Ferdinanda Hrejsy o bratrských sborech těžko hledali. Dvacet dochovaných inventářů nám pomáhá vytvořit si konkrétní představu, jak vypadala tehdejší materiální výbava a hospodářské zázemí jednotlivých sborů. Ve třech z nich nacházíme dokonce tzv. „knihařské nádobí“ nebo „knihařské náciní“. Tyto informace výrazně rozšíří naše vědomosti o bratrském knih-tisku.

Řada dokumentů se vztahuje k samotným bratrským kněžím nebo mimořádným akcím na jednotlivých bratrských lokalitách. Tak máme nyní po ruce přehled příjmů zhotovený v souvislosti se stavbou nové sborové budovy v Rychnově nad Kněžnou v roce 1615 nebo několika svědky stvrzený doklad o stavu sbírek, vykonaných v Žam-

berku a v Kunvaldě. Nejspíše z ruky bratrského kněze nebo biskupa v Mladé Boleslavi pochází rozpis bohoslužeb v lokalitách, spadajících pod velký boleslavský sbor, svázaný v roce 1602 do bílé kůže.

V současné době probíhá péčí pracovníků Muzea Mladoboleslava inventarizace tohoto vzácného nálezu a po jejím provedení bude archiv Matouše Konečného přístupný badatelům.

Jiří Just

Co přinesl synod Britské provincie letos v červenci?

Synod se konal v Konferenčním středisku v Hayes (Derbyshire) od 17. do 20. července za účasti 65 hlasovných a 10 nehlasovných členů. Jeho předsedou byl br. Blair Kessler (ze sboru Sparkhill) a místopředsedkyní ses. Sarah Groves (ze sborů Horton a Baildon). Podáváme zprávu o některých rozhodnutích učiněných na tomto synodu.

Volby

Ses. Beth Torkington, farářka ve sborech Brockweir a Leominster, byla na synodu zvolena biskupkou. Je první ženou, která dosáhla tohoto postavení v Britské provincii a zároveň se stala první biskupkou Jednoty bratrské v Evropě. Dvě členky Provinční rady, kterým končilo funkční období, sestry Jackie Morton a Jan Mullin, byly znovu zvoleny, takže složení rady zůstalo stejné jako v minulém mezisynodálním období. Po nezdařených vážných pokusech najít nového redaktora pro časopis „Moravian Messenger“ (oficiální měsíčník Jednoty) souhlasil Br. Fred Linyard, že bude ve své dosavadní funkci redaktora pokračovat ještě další dva roky. Během této doby musí dojít k diskusi o nejlepším způsobu obsazení do této funkce. Je dnešní metoda volby redaktora tou nejlepší cestou? Neměl by být redaktor oficiálního časopisu Jednoty jmenován, případně určován?

Hosté

Synod přivítal hosty z evropských provincií, z Kontinentální br. Christopha Reichela a z České J. Klase. Ekumenu zastupovali Rev. Mark Fisher (Církve společně v Anglii), Rev. Dr. Callan Slipper (Anglikánská církev), Rev. Kevin Brew (Irská církev). Br. David Bunney, farář ze St. Luke, reprezentoval Spojenou reformovanou církev. Kazatelem zahajovací bohoslužby byl Rev. Dr. John Campbell, rektor z Northern College, který podal pozoruhodný výklad příběhu Marty a Marie. Poprvé v historii synodu se všech jednání účastnily dvě zástupkyně mládeže, sestry Lynsey Kernohan a Elizabeth Mewha z Irského distriktu.

Diskuse o stavu církve

Po úvodních formalitách zahájil synod otevřenou diskusi o současném stavu Jednoty bratrské (Moravian Church) v Británii. V době ubývajícího členstva a finančních problémů by se měly udělat přijatelné strukturální změny tak, aby církev mohla účinněji plnit své poslání. Diskuse se rozeběhla snad až do přílišné šíře, je to však diskuse,

kteřá musí pokračovat tak dlouho, dokud britská Jednota jasne neuvidí, co je pro učin-
nější svědectví potřebné a neodváží se udělat nezbytné kroky.

Finanční záležitosti

V úvodních jednáních synodu bylo prezentováno tolik finančních problémů, že
nebylo překvapující, když předložení účtů a zpráva finanční komise vyvolaly mnoho
diskusí. Hlavním důvodem k nim je zvýšené zdanění, které se od 1. ledna 2007 bude
citelně dotýkat jak kazatelských platů, tak i důchodů, sborového i církevního hospoda-
ření.

Různé

Všechno se netýkalo jen financí. Zpěvníková a liturgická revizní komise byly pově-
řeny, aby pokračovaly ve vydávání revidovaných knih. Synod schválil akci „Fair Trade“
(férový obchod) a souhlasil, aby byly učiněny kroky k získání jeho statutu pro Britskou
provincii. „Církev Svaté Rodiny“, jejíž částí je „Bratrská společnost Blackbird Leys“
(kosí úhory) byla uznána jako sbor Britské provincie. Jména Colin Mc Ilwaine a Edwin
Quildan byla připojena k oficiálnímu seznamu řádných kazatelů. Sborny v provincii
byly povzbuzeny k tomu, aby se aktivně angažovaly v hledání způsobů, jak zvětšit dílo a
misii k boží slávě. Závěrečný program, vyplněný biblickými zamyšleními a modlitbami
na téma „Living Stones“ (živé kameny), vyvrcholil bohoslužbami s Večeří Páně. Každý
synodál v závěru bohoslužby vzal kámen, aby ho přinesl do svého sboru a opět ho vrátil
při slavnosti 550. výročí založení Jednoty 3. března 2007 do katedrály v Coventry.

(Zkrácený překlad z Moravian Messenger srpen 2006, Marie Ulrichová)

Odhalení pomníku Mistra Jana Husa v nikaragujském Puerto Cabezas

Do Puerto Cabezas se necestuje snadno. Město leží na opuštěném karibské pobřeží
Nikaraguy, které má hned dva oficiální názvy - Miskitie, díky převládajícímu etniku
indiánů Miskitů (dalšími původními obyvateli jsou Sumové) a Moskytie. Z druhého
názvu vyplývá, že toto pobřeží nebylo mezi evropskými kolonizátory nijak oblíbe-
ným turistickým resortem. Nedostupnost, tropické nemoci, občasný vpád britských
a holandských pirátů a nepřátelští bojovní indiáni byly hlavními důvody proč území
leželo vně kolonizačního španělského úsilí a proč se až do poloviny 19. století nezdařily
pokusy katolické církve o christianizaci obyvatel. V 18. a 19. století bylo území ovládáno
britskou korunou, která zde podporovala miskitskou autonomii proti španělským kolo-
nizačním pokusům ve formě miskitského království. V této době se na pobřeží usadila
řada dalších etnik z karibských ostrovů, z nichž nejpočetnější byli jamajští černoši.

Roku 1849 přichází na pobřeží do osady Bluefields první misionáři Moravské církve. Poté, co se naučí miskitsky, přeloží do tohoto jazyka bibli a vychovávají novou generaci kazatelů, kteří jsou již původními obyvateli, moravská víra na pobřeží Miskitů a Sumů zapustí kořeny, takže z celkového počtu 200 000 obyvatel se dnes na pobřeží hlásí k Moravské církvi téměř polovina. Církev má hlavní kostel, knihovnu, archiv a správní centrum v Puerto Cabezas (miskitsky Bilwi), které spravuje 56 kostelů, které jsou společenskými centry v osadách roztroušených na pobřeží mezi Bilwi a Bluefields. Jedna z komunit nese jméno Jana Husa. V čele církve je biskup a superintendent, volený spolu s dalšími členy šestičlenné Junty Provincial (rady) na 3 roky. V radě jsou paritně tři ženy - kazatelky, což dokumentuje rovnoprávné postavení žen v církvi.

Církev má vlastní universitu, na jejíž zřízení přispěla i EU, gymnasium nazvané po J. A. Komenském a financuje i řadu obecních škol (na jednu z nich přispívá z rozvojové pomoci Finsko).

Obyvatelstvo pobřeží se živí hlavně rybolovem, ve městě jsou dvě továrničky na zpracování krevet. Problémem je nezaměstnanost, chudoba, negramotnost (dětí se ze vzdálených obcí díky špatným cestám zejména v období dešťů do školy nedostanou) a v poslední době i drogy.

Centrální vláda v Managui trpí jistou autonomií pobřežních regionů, k miskitskému obyvatelstvu, které nesdílí většinou katolickou víru ani společný jazyk, se však chová značně macešsky. K pobřežním městům nevedou asfaltované silnice, cesta z Managuy do Bilwi po písčitých a bahnitých cestách plných výmolů autem je možná, ale trvala by 2 dny a organismus by se z ní dlouho vzpamatovával. V době sandinismu došlo k uvěznění řady kazatelů, vraždám politických exponentů a spálení několika kostelů.

Metlou pobřeží jsou hurikány, které pravidelně pustoší pobřeží. Lehounké nízké chatrče s plechovými rezavými střechami, které v Bilwi převládají, vypadají spíše jako provizorní příbytky. Jediný hotel sloužící k ubytování cizinců má k luxusu daleko a raději ani nepředstírá hvězdičkovou kvalitu.

Moravská církev slouží jako útočiště před strážněmi a nepřízní okolního světa. Moravský kostel, který je centrálním bodem vesniček v džungli, je mnohdy jedinou budovou, kterou hurikán neodnese. Společenství moravských bratří a sester je navíc školou solidarity, stará se o sirotky, vzdělání mladších (v době mé návštěvy právě probíhalo v k hlavním kostele setkání studentů vysokých škol, které církev na studiích podporuje) a důstojné dožití starších. Kostely jsou plné, ženy mají na hlavách pletené bílé čepečky, oděním mužů jsou obvykle černé kalhoty a bílá košile. Shromáždění jsou často provázena zpěvem, zpěvníky v miskitštině obsahují i píseň přisuzovanou Janu Husovi. Miskitsky zatím umím jen - lili-as-na = jsem šťasten, takže jsem, bohužel, nezjistil, zda je tomu tak doopravdy. Faktem ale zůstává, že Jan Hus, Jan Amos Komenský a hrabě Zinzendorf jsou považováni za zakladatele církve a ústřední osobnosti, jejichž význam se při shromážděních často připomíná. Povědomí o Čechách je nízké, během diskuse s

bývalým superintendentem jsem ho musel opravit, když tvrdil, že Jan Hus a Komenský byli Němci. Snaha o kontakt s vlastní Jana Husa dlouho nebyla úspěšná, pomoc Česko-bratrské církve evangelické během hurikánu v 80. letech se do Bilwi vůbec nedostala, protože skončila rozkradením v hlavním městě Managua. Prvním kontaktem byla návštěva biskupa Moravské církve Johna Wilsona v Čechách počátkem 90. let, jednalo se ale o biskupa se sídlem v USA. První oficiální návštěvou miskitské moravské komunity na karibském pobřeží byla návštěva velvyslance ČR pro Nikaraguu Milana Jakobce na pozvání viceministra zahraničních věcí Javiera Williams Slatea, prvního miskitského indiána a moravského bratra v zahraničních službách Nikaraguy. Během této návštěvy, uskutečněné 21. - 22. ledna 2006, zástupci Moravské církve sdělili velvyslanci svůj velký sen - postavit v Bilwi pomník Mistru Janu Husovi a odhalit ho v den výročí jeho upálení.

Po návratu z Bilwi jsem oslovil biskupku Československé církve husitské Janu Šilerovou a členy synodní rady Českobratrské církve s prosbou, zda by nebylo možné darovat Miskitům sochu či bustu M. Jana Husa. Odpověď byla velmi vstřícná, busta pro Nikaraguu byla v dubnu odlita, dopravu zaplatil kulturní fond MZV a úprava pozemku byla částečně pokryta výsledky sbírky Českobratrské církve evangelické a Ochranovského seniorátu. Dne 5. 7. 2006 jsem tedy znovu nasedl do letadélka pro 10 lidí, které je jediným dopravním spojem mezi Managou a Bilwi a hleděl na neko-nečné zelené planiny bez jediného stavení s klikatými hady řek tekoucích zemí nikoho do karibského moře. Jako příruční zavazadla jsem měl pamětní desku z granitu, vyrobenou v sídle našeho velvyslanectví pro Střední Ameriku, kostarickém San José a svou kytaru, protože jsem Miskitům přislíbil zahrát píseň „Kdož jsú Boží bojovníci“. Uplynulo ani ne půl roku od mé první návštěvy Bilwi a sen Miskitů se měl díky solidaritě a vstřícnosti Čechů splnit.

Uvítání na letišti bylo dojemné, v bíložlutých barvách Moravské církve s šerpami nesoucími název moravských komunit a standartami v rukou čekal před letištěm špalír miskitských dětí. Jedna z dívenek byla ozdobena šerpou s nápisem Jan Hus. Když jsem stanul před hlavním kostelem v Bilwi, vrcholilo zde právě stavební úsilí. Podstavec pomníku z bílých keramických dlaždic vypadal mezi palmami a eukalypty velmi dobře. Aby se busta lépe vyjímal na třímetrovém podstavci, dostavila se na podstavci ještě malá symbolická hranice, která nese bezprostředně bustu.

Odhalení pomníku M. Jana Husa u příležitosti 591. výročí jeho upálení předcházelo slavnostní shromáždění představených Moravské církve v Nikaragui, konané v předvečer výročí v hlavním kostele církve v Puerto Cabezas. V hlavním projevu náměstek ministra zahraničí J. W. Slate připomněl význam M. Jana Husa jako duchovního otce Moravské církve, jehož morálního odkazu si Moravská církev v Nikaragui nade vše cení. V následujícím kulturním programu bylo místo i pro mou spíše rockovou verzi Božích bojovníků a mé písně ve španělštině Nikaragua a píseň o indiánech Talamanka. Kostel jako vždy byl zcela plný, hrozny lidí se tvořily i venku.

Akt odhalení pomníku M. Jana Husa na prostranství před hlavním kostelem a administrativními budovami Moravské církve proběhl 6. 7. 2006 v ranních hodinách. Vedle představených Moravské církve, gubernátora a starosty se slavnosti zúčastnil i zástupce Stálé Delegace Evropské Komise, zástupkyně UNDP OSN a diplomaté z velvyslanectví Německa a Spojených států amerických a Finska.

Shromáždění mělo ekumenický charakter - mezi přítomnými byl i biskup církve katolické David Ziviec a představení církve presbyteriánské a baptistické. Odhalení přihlíželo několik set účastníků, bylo natáčeno regionální TV a pozornosti mu věnovaly i nikaragujské deníky La Prensa a El Nuevo Diario.

Pomník odhalili společně biskup Moravské církve William Webster, Superintendent církve Omar Bent, náměstek ministra zahraničí Javier Williams Slate a velvyslanec Milan Jakobec. Pietní kulisou obřadu byl kolektivní zpěv duchovní písně M. Jana Husa v miskitštině.

Odhalení pomníku předcházelo přečtení zdravice a požehnání biskupky Československé církve husitské Jany Šilerové. Velvyslanec ve svém projevu uvedl, že Církev husitská je dárce busty, jejíž transport z ČR uhradil kulturní fond MZV, a že na úpravu pozemku a podstavec pomníku laskavě přispěla svou sbírkou také Českobratrská církev evangelická. Pamětní deska byla zhotovena na náklady ZÚ San José a nese tento nápis ve španělštině:

MISTR JAN HUS (1369-1415)
REKTOR PRAŽSKÉ UNIVERSITY KARLOVY
MUČEDNÍK A SLAVNÝ SYN ZEMĚ ČESKÉ
BRATŘÍM A SESTRÁM MORAVSKÉ CÍRKVE V NIKARAGUI
DAROVALA ČESKOSLOVENSKÁ CÍRKEV HUSITSKÁ A
ČESKOBATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ
2006

Dar pomníku Jana Husa Moravské církvi v Nikaragui je úspěchem české kulturní politiky, k čemuž přispívá i fakt, že k zhotovení, transportu a odhalení pomníku došlo v rekordním čase - šest měsíců poté, co Moravská církev své přání poprvé vyslovila. Darem pomníku ČR dokázala, že si váží duchovního odkazu Mistra Jana Husa, byť i, řečeno Komenského slovy, „skryté semeno“ jeho učení vydalo své plody na opuštěném pobřeží vzdálené země. Vřelý dík ZÚ náleží všem, jejichž laskavé a vstřícné reakce byly pro úspěch věci klíčové - v první řadě dárce busty Československé církvi husitské, Českobratrské církvi evangelické a z útvarů MZV zejména vrchní ředitelce SEK Editě Hrdé, NMDV Tomáši Pojarovi, řediteli OKKV Zdeňku Lyčkovi a dopravcům busty.

Inaugurace pomníku M. Jana Husa v Miskitii nemá význam pouze symbolicko historický. Inaugurací pomníku v místě řídce navštěvovaném zahraničními návštěvníky se nám podařilo soustředit pozornost mezinárodních organizací (EU, OSN) a významných dárcovských zemí na toto centrální vládou ignorované území s menšinovým

indiánským obyvatelstvem i menšinovou protestantskou vírou. Pozadu za námi nyní nechce zůstat ani Německo, německý velvyslanec v Nikaragui již přislíbil Moravské církvi dar pomníku další zásadní mimořádné evropské osobnosti - biskupa obnovené Moravské církve hraběte Zinzendorfa pro město Bluefields. Ještě důležitější je však, že přítomní diplomaté z EU, OSN a USA se mohli exkurzí přesvědčit o neutěšených poměrech miskitského školství a zdravotnictví a přislíbili pomoc ze svých rozvojových programů. Mnozí účastníci odhalení žmolali v rukou sepsané petice, které pak plaše vsouvali do rukou přítomných diplomatů. V mých rukou se ocitla žádost o příspěvek na postavení budovy pro Asociaci mladých křesťanů Moravské církve v blízkosti pomníku a žádost od reverenda José Pereze Avarada, který pečuje o 20 sirotků o příspěvek na jejich výživu a vzdělávání ve výši 5000 US dolarů.

Dalším plánovanou akcí ZÚ na pomoc moravské komunitě má být oprava střechy gymnázia J. A. Komenského v Bilwi spojená s odhalením jeho busty laskavě darované Českobratrskou evangelickou církví. Moskytie dále bude v blízké budoucnosti předmětem pozornosti českých geologů, kteří pomáhají Nikaragui na základě rozvojového projektu „Prevence rizik“.

Rozvíjení styků s moravskou komunitou je vhodné i z hlediska priority naší zahraniční politiky- ochrany lidských práv. Velmi možným návratem Daniela Ortegy k vládě po listopadových volbách se může situace Moravské církve v Nikaragui dramaticky zhoršit tak, jak tomu bylo v době persekucí v 80. letech.

Milan Jakobec, velvyslanec ČR ve Střední Americe

(pozn. redakce - ponecháváme text pana velvyslance v původním znění, jakkoli jsme zvyklí jmenovat „Moravskou církev“ Jednotou bratrskou. Kontakty s bratřími a sestrami v Nikaragui pak jsme měli prostřednictvím světové Jednoty i přímo ve všech dobách, jen o tom oficiální místa nevěděla.)

Další poděkování

V čísle 2-3 NBL na stranách 28 a 29 jsem vyslovil poděkování sborům, které se připojily ke sbírce pro Nicaraguu - na postavení pomníku Jana Husa a na opravu střechy Komenského institutu v Puerto Cabezas. Nyní velice děkuji i dalším dárcům: 442 Kč sbor ČCE v Javorníku u Jeseníku, 11.000 Kč Občanské sdružení Exulant, 500 USD Marie Ulrichová a 31 USD sbor Železný Brod. Celková částka je 65.365 Kč a 531 USD. Celá sbírka by měla být předána v listopadu 2006.

13. září navštívil synodní radu ČCE pan velvyslanec Milan Jakobec. Referoval o svých návštěvách v Nikaragui a o odhalení pomníku Jana Husa v Puerto Cabezas. Poděkoval i za sbírku, kterou vykonaly sbory ČCE. Synodní rada mu předala bustu J. A. Komenského od V. Makovského, která bude (podle plánu) odhalena v Komenského institutu v Puerto Cabezas ještě letos v listopadu. Synodní rada dostala také pozvání na tuto slavnost.

(Jiří Polma)

Berlín

Dům Dietricha Bonhoeffera v centru Berlína, v němž se do roku 1997 shromažďoval bratrský sbor Berlín-střed, je v důkladné rekonstrukci. Po rekonstrukci bude sloužit komerčním účelům jako hotel. Zařízení modlitebny, v němž je i větší počet bílých židlí, bylo nabídnuto sborům Jednoty bratrské. Počítá se s tím, že část by mohla sloužit našemu sboru v Potštejně.

Herrnhuter Bote 9/2006

Christiansfeldská iniciativa

Jak jméno naznačuje, vznikla ve městě Christiansfeld v Dánsku. Po svém založení osada rychle vzkvétala a vyznačovala se bratrským duchem a kulturou. Doba rozkvětu přetrvala celé 19. století, avšak další desetiletí přinášela na neštěstí i ztráty. Když se město v roce 1998 připravovalo na oslavy 225 let svého trvání, ukázalo se, že budovy nejsou v takovém stavu, aby důstojně reprezentovaly při jubilejních slavnostech. Potřebovaly velké rekonstrukce a opravy, k nimž bylo zapotřebí značných finančních prostředků.

Pod vedením starosty Jorgen Froma bylo zřízeno v roce 2000 partnerství mezi městem a sborem Jednoty bratrské (reprezentovaným kazatelem Jorgem Boytlerem) a dalšími zainteresovanými stranami. Výsledkem společného úsilí městského úřadu a církve bylo získání finančních zdrojů, které byly potřebné k zachování důležitých historických budov. Obě strany dosáhly i toho, že město Christiansfeld bylo připojeno do dánského seznamu míst, která byla nominována na „Světové dědictví“.

Někteří členové Jednoty v Evropě a v jiných kontinentech si uvědomili, že existuje velké mezinárodní bohatství historických míst, která se nacházejí v podobné situaci jako Christiansfeld. Navrhli možnost vytvořit síť stejně ohrožených osad s jejich historicky cennými stavbami, aby se zachovaly pro budoucí pokolení.

Na základě tohoto podnětu se konala řada konferencí. První z nich se konala na jaře 2003 v Christiansfeldu a na konci téhož roku v anglickém Fairfieldu. Druhá konference, která se konala v bratrském Bethlehemu v Pennsylvánii, se už účastnili zástupci městské rady v Ballyméně v severním Irsku. Třetí konference za účasti několika evropských delegací se konala v letošním roce v Jižní Africe. Bylo povzbudivé se setkat s lidmi, z nichž mnozí nebyli z Jednoty bratrské, ale spojoval je různým způsobem společný zájem o bratrské osady. Kromě zástupců bratrských sborů byli přítomni především historikové a politici. Ministerský předseda Západní Kapské provincie, který je muslim, zahájil konferenci vřelými slovy o pozitivním, více než dvě století trvajícím spolupůsobení Moravanů při vytváření vztahů v Jižní Africe. Uváděl, jak významně přispěli k pokojné přeměně moci v jeho zemi, což je skutečnost uznaná samotným Nelsonem Mandelou, který svou úřední rezidenci pojmenoval po bratrské osadě Genadendal (Údolí milosti). Kamkoli Moravané přišli, tam prokázali typický způsob, jak plánovat a budovat své

osady. Zakládali sbory a stavěli své osady v několika světadílech a vždy je tvořivě přizpůsobovali záměrům a architektuře v místních poměrech.

V „Zakládajícím dokumentu iniciativy“ se uvádí: „Osady Jednoty bratrské jsou vynikající příklady jednoty duchovních, osobitých a společenských hodnot a jejich vztahu k prostředí. Duchovní hodnoty vyjádřené v budovách a jejich prostorové uspořádání v krajině lidé zahrnují dynamicky a nedílně do svého dědictví.“ Jak je však v Jižní Africe prokázáno, znamená toto dědictví něco mnohem více než jen cihly a maltu.

Čtvrtá mezinárodní konference „Christiansfeldské iniciativy“, která bude zahrnovat přípravy na výstavu UNESCO v Paříži, se bude konat na podzim roku 2007. Rady samosprávných měst Ballymény a Gracehillu z Irska přijaly pozvání a byly také požádány o hostitelskou službu pro tuto konferenci. Pro britskou provincii to znamená poctu, zvláště když v roce 2007 si bude Jednota bratrská připomínat 550. výročí svého založení. Je naší nadějí, že si mnoho Moravanů bude přát zapojit se do této iniciativy, která slibuje být zajímavou a povzbudivou událostí.

(Moravian Messenger, David Johnston, Gracehill, překl. M. Ulrichová)

náš seniorát

Evangelizace s Exulantem

27. - 28. května 2006

Občanské sdružení Exulant, protože jeho členové jsou aktivními členy církví, se chce také setkávat se sbory. Letošní návštěva Exulantu směřovala do Železného Brodu 27.-28. května. Výjezdní schůze výboru Exulantu se účastnil i „prezident“ Lešna Tomasz Malepszy. Informovali jsme starostu o práci Exulantu, zmínila se i práce našeho sboru. Probírala a plánovala se možnost uspořádat v Lešně v r.2008 symposium k výročí 380 let odchodu Komenského do Lešna. Po odjezdu hosta se členové Exulantu jeli ubytovat na Malou Skálu a podívat se na Kalich.

Večer se konalo evangelizační shromáždění. Pavel Smetana, předseda Exulantu a bývalý synodní senior ČCE, zahájil veřejný večer modlitbou a biblickým výkladem s osobním svědectvím. Jiří Polma krátce představil občanské sdružení Exulant a uvedl připravenou výstavku pohlednic zahraničních sborů Jednoty bratrské. Svědectví o moci víry, která proměňuje a zhodnocuje život, podal Dobroslov Stehlík, kazatel BJB. Celý večerní program doprovázela písněmi skupina Pranic z Turnova: Ondřej Halama, František Tomáš, Alena Tomášová, Jan Dékány.

Při nedělním shromáždění kázala Ewa Jelínková ze Zelowa, host Exulantu, studentka teologie, t.r. v Praze. Závěrečnou modlitbu s požehnáním měl P. Smetana.

O Jeronýmu Pražském (590. výročí mučednické smrti v Kostnici) přednášel Vlastimil Pospíšil, kazatel BJB. K tomuto tématu MUDr. Josef Čáp se synem Pavlem připravili a přednesli hudebně recitační pásmo o Jeronýmovi. Osobním svědectvím Jana Bistranina z BJB končilo dopolední shromáždění. Čas k osobnímu poznávání a rozhořorům byl při společném obědě.

J. Polma

Husův den 2006

V pozvánce na letošní Husův den v minulém dvojčísle jsem uvedl, že budeme mít milou návštěvu, jejíž aktivita výrazně zasáhla až do vzdáleného bratrského sboru v nicaragujském Puerto Cabezas. Ano, sestra biskupka Církve československé husitské Jana Šilerová přijela 2. července do Železného Brodu.

Dopolene kázala při shromáždění, které letos, žel, bylo jen velmi málo početné. Zamýšlela se nad texty: Nikdo z nás nežije sám sobě a nikdo sám sobě neumírá. Žijeme-li, žijeme Pánu, umíráme-li, umíráme Pánu. Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu. Vždyť proto Kristus umřel i ožil, aby se stal Pánem i mrtvých i živých. (Ř 14,7-9) Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život a následujte je ve víře! Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky. (Žd 13,7-8).

Odpoledne jsme se díky pěknému počasí mohli opět sejít ve volné přírodě na Kalichu u Besedic při shromáždění od 15. hodiny. Nebyli s námi letos němečtí trubači, v Ochranově měli ten den setkání s pěveckým souborem z Bethlehemu, který byl na cestě po Evropě. Při shromáždění promluvily dvě sestry.

Sestra Hana Jalušková kázala na text: Hospodin je se mnou, nebudu se báti. Co mi může učiniti člověk? Hospodin se mnou jest mezi pomocníky mámi... (Ž 118,6-7)

Sestra biskupka Šilerová ve své přednášce také porovnávala dvě rozdílné možnosti, jak zachovat krajní věrnost Ježíši Kristu i lidu jeho církve v osobním sebezapření. Jan Hus volil zachovat věrnost i za cenu vlastní potupné smrti. J.A. Komenský a řada exulantů pro víru s ním (i před ním) volili opustit vlast a co v ní měli. V různých situacích různá možnost... Stále můžeme obdivovat jejich sílu i odvahu víry, která jim byla dána. A věrnost za všech okolností.

J. Polma v závěru poděkoval za účast na sbírce pro Nicaragu, přečetl jména všech sborů, které se k ní obětavě připojily.

jap

Sborový den v Jablonci

V neděli 1. října proběhl v ochranovském sboru v Jablonci nad Nisou sborový den s bohatým programem. Již v půl desáté dopoledne zahájily zvuky žesťů koncert dechového souboru 16ti bratří se sester z německých sborů Jednoty.

Hned po jeho ukončení shromáždění posílilo několik železnobrodských členů vedených jejich kazatelem a jabloneckým administrátorem v jedné osobě, br. Jiřím Polmou, který vedl úvodní liturgickou část. Hned po ní přednesl kázání ke Dni díkůvzdání za

úrodu bratr kazatel Schoenleber. Ve svém projevu vedl posluchače k tomu, aby objevili místo a smysl vděčnosti. Dopolední shromáždění pak vyvrcholilo společným slavením Památky Věčeře Páně.

Sborový den byl zatěžkávací zkouškou budovy, zásob i organizace jabloneckých sil. Mělo se za to, že hudebníci hned po koncertu budou stíhat další štaci. Došlo asi k nedorozumění a 16 rádně vyhládlých - zkuste si bez pomoci přístrojů nafouknout třeba člun, abyste získali představu, co je to za dřinu foukat dechy - brassmuzikantů spolu s asi 30 místními se posadilo k pokrmům. Navíc přijela další skupinka z Neuwiedu a Neugnadenfeldu. Atmosféra mezi kuchařkami na chvíli nebezpečně zhoustla, naštěstí se nedostavila panika. A jak se tak jídlo nabíralo, nalévalo, podávalo, čím dál tím víc se stávalo zjevným, že ho je dost a ještě zbývá. Nepřipomíná to čtenářům Bible něco?

Odpoledne pokračovalo shromáždění ve 14 hodin. Orchestr byl již na cestách, služby zpěvem se ujalo kvarteto sester a bratří ze sboru Bratrské jednoty baptistů. Z této církve pocházel i hlavní řečník odpolední části kazatel Jan Bistranin. Před jabloneckými nestál zdaleka poprvé. Ve svém svědectví zachytil zápas svých předků, zčásti exulantů, o svobodu víry a svědomí v průběhu několika staletí. Svědectví o Boží věrnosti a lidské odpovědi v obyčejných lidech se rozejpalo v šíři míst a časů od předbělohorského časlavska přes Podkarpatskou Rus 2. světové války, sovětské gulagy, bojiště východní fronty 2. světové války až po československé kriminály let padesátých.

Kvartet vše doplňoval profesionálně čistým, jasným zpěvem s doprovodem kytary. Sbor pozdravili hosté zahraniční i domácí: Christine Pietsch z Ochranova, velký přítel českých sborů A. Schoenleber, turnovský kazatel Ondřej Halama, který překvapil pročitěnou interpretací upravené písně Leonarda Cohena, Slávek Plíva za sesterský sbor železnobrodský. Nad vírou a cestou svou i svých rodičů se zamyslel tanvaldský kazatel Rudolf Borski.

Slavnost se jabloneckým dozajista vydařila. Před nimi i jejich hosty jsou zase všední dny. Ty ukážou, zda povzbuzení ze společného obcenství zůstalo jen na rovině lidských sympatií, nebo bylo skrytě vedeno rukou Toho, kdo lépe zná lidská srdce a ví, co potřebují.

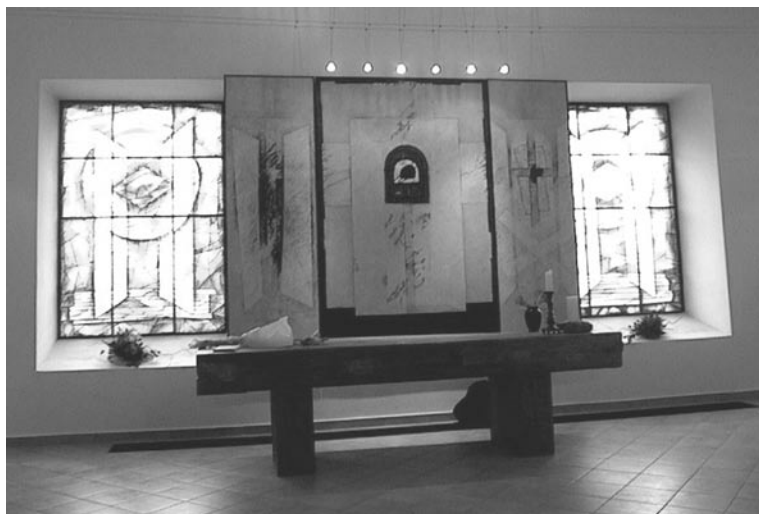
Jiří Kouba

Praha - luxusní azyl

Pražský sbor v létě prošel zatěžkávací zkouškou: musel vyklidit své dosavadní působíště v Hálkově ulici a bylo nutné řešit prostor pro další setkávání. Vstřícností žižkovského sboru ČCE jsme si mohli u nich najmout kancelář (Čajkovského 8, 130 00 Praha 3, Žižkov, telefon zůstává stejný) a nedělní shromáždění máme v kapli Domova Sue Ryder v Michli. Jsme sice po Praze rozptýleni - ale na obou místech jsme našli vhodné prostory a skutečně otevřenou náruč.

A snad až nečekaně rychle si většina našich členů a přátel zvykla na cestu do Michle (začínáme o půl hodiny později než v Hálkově, tzn. v 9,30) a kaple se nám líbí. Však ji také máme „vybavenou“ vlastními varhanami a různé předměty a maličkosti nám připomínají naši původní modlitebnu v Hálkově ulici.

B. Kejř

ekuména

IV. mezinárodní konference MORAVIAN připomíná dílo Moravských bratří.

Na dny 14.-15. října 2006 bylo naplánováno v Suchdole n. Odrou setkání, kde se v sérii přednášek a referátů zveřejní a zhodnotí nové poznatky o Moravských bratřích. Moravanech, kteří na počátku 18. století emigrovali pro víru otců ze severní Moravy, aby obnovili Jednotu bratrskou v cizině a skrze ni vykonali práci, která se nesmazatelně zapsala do naší historie. Během jedné generace se vydalo na misijní cesty asi 190 osob pocházejících ze severní Moravy a založilo přes 130 bratrských misijních osad v Africe, Americe severní i jižní, Grónsku, Labradoru, Tibetu, Indii, Rusku a jinde.

První konference v r. 1996 zahajovala popularizační práci tohoto zapomenutého díla Moravských bratří. Připomenuto bylo výročí 300 let od narození Davida Nitschmanna prvního biskupa obnovené Jednoty bratrské, který vykonal během svého působení 50 misijních cest po moři.

Druhá konference v r. 2001 připomenula několik výročí významných Moravanů: 300 let od narození Melchiora Zeisbergera, 300 let od narození Johana Münstera, 250

let od úmrtí Kristiana Davida a při té příležitosti byla otevřena první část muzea Moravských bratří. Třetí konference v r. 2003 měla za hlavní téma výročí 300 let od narození Davida Nitschmanna - Syndika, cejlonského misionáře a archiváře obnovené Jednoty bratrské.

Čtvrtá - letošní konference se věnuje postavě Davida Schneidera (1693 - 1755), vůdci postavě tajných evangelíků na Kravařsku, výročí dalších dvaceti Moravanů a nově objeveným poznatkům o Moravských bratřích. Při této příležitosti bude otevřena v muzeu nová velká expozice o misii Moravských bratří. Misie Moravských bratří je velice populární téma v celém světě, našimi historiky je však již dlouho opomíjeno. Těšíme se z toho, že budeme moci konečně i české veřejnosti jejich neobyčejné dílo představit.

Moravian, Historicko-vlastivědná společnost v Suchdole nad Odrou připravuje pro oba dny zajímavý program. Otevření nové expozice, výstavu Biblí a starých tisků, slavnostní zasazení stromu z Ebersdorfu, otevření „Cesty exulantů“, soutěž pro mládež, zájezd do Ženkavy, prohlídku obou suchdolských muzeí apod. Akce je spolufinancována z fondů EU.

OZNÁMENÍ

Prosíme, abyste si již nyní zařadili do svých plánů a kalendářů následující dvě akce, které budou pořádány v souvislosti s 550. výročí založení Jednoty bratrské:

Sobota 28. 4. 2007

V Mladé Boleslavi se uskuteční společná oslava tohoto jubilea naším Ochranovským seniorátem a Evropskou kontinentální provincií. Dopoledne bude ve starém bratrském sboru hlavní shromáždění s příspěvky hostů a slovem br. synodního seniora Joela Rumla.

Odpoledne je plánováno na tomtéž místě shromáždění s Večeří Páně a navečer pak na 3 různých místech další akce (koncerty...), mezi kterými si budou moci účastníci vybrat podle svého vkusu a zájmu.

Sobota 16. 6. 2007

Obec Kunvald, kde byla Jednota bratrská r. 1547 založena, chystá na tento den eku-
menické slavnostní shromáždění.

O těchto ohlašovaných akcích Vás budeme ještě přesněji informovat.

*

Počátkem listopadu tohoto roku vychází v nakladatelství Ermat životopisná knížka bratra **Miroslava Matouše**, emeritního kazatele Jednoty bratrské, básníka a pilného přispěvatele do našeho časopisu, která má název „**Putování rosou i prachem**“. Kromě popisu vlastního putování a působení v církevní oblasti knížka obsahuje i svědectví o autorových rozhovorech o víře v Boha s významnými kulturními představiteli našeho národa.

Pomsta po křesťansku

Katolický kněz H. J. Tyl líčí ve své knížce „Psanec“ příhodu z doby, kdy byl určen ke zdravotnické službě v koncentračním táboře v Osvětimi:

„Na ambulanci docházel asi po tři týdny blokan karanténního bloku. Vytvořilo se mu na patě tzv. živé maso. Léčil mu to sám vedoucí ambulance Polák Mětek. Když nenastávalo žádné zlepšení, vyhnul se mu Mětek a odkázal ho na mě. Použil jsem lapisové masti a pomocí lapisu, pak balzámu s vitaminovou mastí docílil jsem postupného zatažení pokožky. Blokan byl překvapen léčbou i jejím zdarem a tázal se mne na povolání. Byl celý vyděšen, když slyšel: kněz. Tou patou totiž pozabíjel mnoho kněží. Nenáviděl kněze a vůbec vše, co nějak souviselo s náboženstvím. Našel-li mezi novými příchozími kněze a byl právě zmítán vášnivou touhou po vraždění, povallil kněze na zem a udupal ho k smrti. Nyní jsem viděl strašné vnitřní drama, jaké se odehrálo v odrazu i na jeho tváři, když slyšel slovo kněz. Než došel na blok, stala se s ním asi změna. Už nezabíjel, ale radil, jak se uchránit různých nebezpečí.“

Číslo a jméno

Ve vojenské knížce, která mi kdysi byla přidělena, se leskl na šňůrce plíšek s vyraženým číslem. Bylo to číslo identifikační. Kdyby totiž došlo k válce a já v ní padl a zůstal nepoznán, zjistilo by se mé jméno podle identifikačního čísla: vyhlídka pramálo potěšující. Jinak by číslo k ničemu nebylo, zůstal bych mrtev.

Naše naděje, přesahující hranice smrti, spočívá v něčem docela jiném. Ježíš promluvil k těm, které vyvolil jako zvěstovatele evangelia, takto: „Radujte se, že vaše jména jsou zapsána v nebesích.“ Jde o docela jiný boj než o válku, pro kterou jsou mladí muži až doposavad připravováni v tomto nejistém světě. Apoštol Pavel vyzývá k jinému zápolení: „Bojuj ten dobrý boj víry, dosáhni věčného života, k němuž jsi povolán.“

Nikoli identifikační číslo, ne medaile, udílená někdy až posmrtně za vojenské i jiné zásluhy, ale jméno, skutečné jméno, zapsané už nyní v nebesích, to je nejvyšší možná čest pro člověka.

Mohou za to ostatní

Jednou šla selka na trh. Chtěla tam prodat máslo a nakoupit rýži. Brzy našla obchodníka s rýží a tak svou věc rychle vyřídila. Asi po hodině se však celá pobouřená vrátila k obchodníkovi: „Poslyšte, vaše kilo rýže váží o patnáct gramů méně!“

„Jak je to možné?“ divil se kupec. „Zvážil jsem rýži s kilem másla, které jste mi přinesla!“

Jakou měrou měříte, takovou vám bude naměřeno.

Matouš 7,2

Co pevně věříme

Úvahy o teologii Jednoty bratrské - 3

C. Daniel Crews

Dobré skutky jako ovoce víry

*To jedno mějme stále na paměti;
jsme jednoho jen Otce všechněch dětí,
jenž s nebe svého na nás v lásce patří
a spolu bratři!*

*Toť jeho vůle a náš svatý úkol:
stát k sobě v lásce, ke všem bratřím vůkol!
Jen tím se naše víra v něho měří
a svět v něj věří.*

*Tvá láska, Jezu, pronikni nám duši,
ať nejsme její vyznavači hluší!
Ty buď náš pastýř, duši našich rádce
a my tvé stádce.*

(G. A. Molnár, BZ 226, 1-2.7 / MBoW 672, 1.4)

To nás přivádí k otázce vztahu víry a dobrých skutků. Jak je nahoře vyloženo, víra, která je zde vyjádřena, neznamená jednoduše seznam faktů, kterým se má věřit, ale radostné odevzdání se Bohu v důvěře a ujištění o spasitelném Božím díle. To vyplývá z Boží milosti, z nezasloužené náklonnosti, kterou nás Bůh zahrnuje. Spasení je dar od Boha. A navíc, i naše odpověď víry je umožněna Boží milostí. Právě tak jako nemůžeme dělat nic, abychom si svými vlastními dobrými skutky spasení zasloužili, dokonce věření není něco, co bychom mohli udělat pouze svými vlastními silami. V tom, jako ve všech věcech, samému Bohu buď sláva.

Ve svých raných dnech na sklonku 15. století kladla stará Jednota tolik důrazu na zbožný život, že byla podezírána, že zastává „ospravedlnění ze skutků“ vzhledem ke spasení. Když Luther přišel, aby celé církvi připomenul, že spasení je z pouhé víry, Jednota souhlasila s touto jasně vyjádřenou částí biblické teologie. Ale vůdci Jednoty se domnívali, že by příliš velký důraz na „pouhou milost“ mohl vést k mravní uvolněnosti a nedostatku pravé zbožnosti. Jejich chápání spasitelné víry mělo stále spřízněnost s prvními husity a některými teology pozdního středověku, že „víra je utvářena láskou“. To znamená, že pravá a živá víra

je více než intelektuální souhlas s určitými pravdami o Bohu - takovou víru může mít dokonce i ďábel. Skutečná víra radostně přijímá, co Bůh učinil pro naše spasení, spoléhá na to, a odevzdává nás samé Bohu v odpovědi na jeho spasitelnou milost.

Reagování na Boha ve víře zahrnuje celý život. Tato víra nevyhnutelně vytváří změněné chování, protože základ celého života se posunul. „Dobré skutky“, jak je nazýváme, vyplývají z víry jako ovoce víry. Neděláme dobré skutky, abychom byli spaseni, spíše děláme dobré skutky, protože jsme ve spasitelném vztahu s Bohem. Jako dýchání sestává z nádechu a výdechu, tak víra a skutky jsou součástí téhož spasitelného vztahu s Bohem.

Ovšem, lidské bytosti zůstávají omylné, a nikdo z nás by se neodvážil předpokládat, že když uvěříme, nikdy se nedopustíme chyb - hříchu, abychom je nazvali pravým jménem. Stále potřebujeme Boží odpuštění a žádný z nás nebude nikdy dost dobrý, aby si zasloužil nebe sám od sebe. To nepopírá, že všichni lidé mohou prokazovat v dobrých skutcích lásku. Ale pořád zůstává Boží milost a naše přijetí této spasitelné milosti tím nejdůležitějším. Pravda, tak jako rostliny na poli, někteří z nás nesou více ovoce než jiní. Samozřejmě, někteří kvůli tělesným nebo jiným omezením nemohou udělat mnoho, pokud se týče účinných dobrých skutků. A přece, protože víra je živý vztah s Bohem, ovlivňuje celý náš život.

Skutečně neexistují žádné oddělené části naší existence ve vztahu s Bohem, které bychom mohli označit jako „svaté“ a „světské“, jako kdybychom měli v jedné části „církev a spasení“ a pak žili tu další část svých životů, jako bychom si mohli vybrat. Když se setkáme tváří v tvář s Boží láskou, pak naše životy musí jako v zrcadle odrážet tuto lásku v tom, co říkáme a co děláme. Nemůžeme tvrdit, že Boží lásku zrcadlíme dokonale, ale musí v našich životech vytvářet něco odlišného. A to je velice blízko tomu, o čem naši duchovní předkové hovořili, když mluvili o „víře utvářené láskou“.

Zvěstování evangelia a misie

*Tvá, Pane Kriste, věc to jest, jež nám zde svěřena,
a že je tvá a pro tvou čest, nemůž být zmařena.
Ač nežli símě ujme se / a užitek svůj přinese,
dřív umírá, však z hrobu zas / povstává slavně v Boží čas,
však z hrobu zas povstává v Boží čas.*

*Ty sám jak zrno obilné jsi zemřev, ožil zas.
Ó dej, ať z tebe vyplyne proud žití také v nás.
Hlas svého evangelium k všem vyslati rač národům,
ať vzejde den a všecka zem / zas plesá novým životem
a všecka zem zas plesá životem.*

(J.Preiswerk BZ 237,1.3 /MBoW 616,1)

Když jsme poznali nejvyšší radost z Boží lásky v Ježíši Kristu, víme, že není jen pro nás samotné, ale že toto evangelium má být sdíleno. Uvnitř církve nás volá ke společným bohoslužbám a do společenství, abychom Bohu vyjádřili svou vděčnost za to, co pro nás učinil a abychom se učili, co Bůh udělal v životech jiných lidí, kteří ochotně odpověděli na Boží milostivé pozvání. Ale ani to není všechno, protože stejně jako chceme vyprávět jiným lidem o nějaké zvláště šťastné události v našich pozemských životech, neměli bychom dokonce ještě více chtít povědět druhým o té věčné Dobré zprávě a pozvat je k téže radosti? Protože tak jako máme velice rádi své důvěrně blízké společenství, které bývalo takovou oporou a silou (a charakteristickým znakem) Jednoty, stejně víme, že Boží slovo a dílo nejsou jen pro nás, ale jsou určeny všem lidem. Náš Pán opravdu řekl: „Jděte a získávejte mi učedníky ze všech národů...“ (Mt 28,19)

Misijní dílo ve světě mezi lidmi, kteří neměli dosud příležitost přijmout Dobrou Boží zprávu o Kristu bylo v minulosti nejdůležitější částí činnosti a identity naší církve. Naše nedávné synody Jednoty potvrdily, že to je více než jen historická zvláštnost a v „Základech Jednoty“ dále jasně vyjádřily, že „věříme, že Pán nás povolal zvláště k misijní službě mezi národy světa.“

Radujeme se, že mnohá z bývalých „misijních polí“ se nyní projevila jako živé provincie Jednoty, které samy pokračují v misijní práci ve svých vlastních oblastech. To ovšem neznamená, že by bývalé „domácí provincie“ mohly říci: „Tak, my jsme udělaly kus své misijní práce a nyní se můžeme posunout k nějakým jiným záležitostem.“ To dokonce ani neznamená, že splníme své misijní závazky tím, že pošleme finanční pomoc jiným provinciím, jejichž peněžní zdroje jsou daleko menší než naše.

Svět, ve kterém máme konat misijní dílo, se v posledních desetiletích skutečně změnil. Opravdu se musíme za každou cenu vyvarovat všeho, co připomíná svrchovaný kolonialistický přístup. Bůh nás chraň, abychom si mysleli, že vycházíme „civilizovat“ lidi, aby byli hodni se stát křesťany. Nejen, že můžeme respektovat jiné kultury, ale my se z nich

můžeme i učit. A přece lidská zkrachovanost a duchovní nouze nezmi-
zely s příchodem globální technologie a možná dokonce v posledních
letech vzrostly. Jdeme dál pokorně a s vědomím, že máme své vlastní
chyby a přítěže, o kterých třeba ani nevíme. Kéž nám Bůh dá jasnější
prozření a moudrost, abychom naslouchali, stejně jako zvěstovali.

Bůh ale přišel v Ježíši Kristu a církvi bylo svěřeno vyhlášovat Boží
poselství milostivé lásky a uzdravení, a z tohoto důvodu, který je nade
všemi ostatními důvody, i nad povoláním k humanitární a ekonomické
pomoci, naše misijní dílo nebude - dokud svět světem bude - nikdy
hotovo. Je pravda, že způsoby, kterými se má toto dílo konat, zůstávají
široce otevřeny k diskusi a že je nutno stále nově hodnotit naše zkuše-
nosti, ale naše radostná povinnost evangelium sdílet se nemění.

Sdílení evangelia není pouze něco, co děláme v odlehlých částech
světa. Často se říká, že Moravané byli horliví v misii v cizích zemích,
ale zanedbávali hlásání evangelia na vlastním zápraží. To není zcela
pravda, jak ukazuje rozsáhlé diasporní dílo v Evropě a do široka roz-
větvená síť kazatelských stanic v koloniální Americe. Je pravda, že v
pozdějších letech jsme často nevěnovali pozornost té části církevní
práce, kterou jsme měli dělat doma. Je také pravda, že mnozí Moravané
byli odrazeni evangelizátory a pouličními kazateli, kteří každého chy-
tají a dotazují se: „Jsi spasen?“, že jsme v hrůze utekli od samotného
slova „evangelizace“. Avšak potřeba sdílet se o Boží zachraňující lásku
je doma přinejmenším stejně silná jako v zahraničí, a Jednota hledá
účinné způsoby jak to konat prostřednictvím svých organizačních jed-
notek stejně jako jednotlivými osobami.

Jak při evangelizaci ve světě tak v místním měřítku Jednota (Morav-
ská církev) neusilovala v první řadě o to, aby získala více Moravanů.
Nejzákladnějším záměrem (alespoň v tom nejlepším případě) je sdílet
dobrou zprávu o Ježíši Kristu, kterou Bůh určil pro všechny. Občas to
vedlo k založení více sborů Jednoty, ale často nikoliv. Zvláště ve svě-
tové misii se naše církev často přikláněla k tomu, aby šla do oblastí,
kde jiní ještě nepracovali. To by mohlo poskytnout vzor pro místní
evangelizaci a také pro službu. Spíše než soutěžit s ostatními církvemi
ve věcech, které ony dělají dobře a místo snahy „krást ovce“ jiným,
naš tradiční moravanský přístup je rozpoznávat oblasti, které nejsou
duchovně obsluhovány a potřeby, o něž nikdo nepečuje, a potom se
snažit rozeznat, co bychom tam mohli dělat my.

Doma a kdekoli jinde děláme dobře, když dbáme na slova „podstat-
ných znaků Jednoty“ z Církevního řádu Unitas fratrum: „Unitas fratrum

(Jednota bratrská) je zaměřena na vítězství Božího Beránka, který byl zabit jako naděje světa. Jako své ústřední poslání přijímá zvěstování tohoto poselství na každém místě, kde Pán sám pro to otevírá dveře.“

Písmo svaté

*Moudrosti poklad s nebe / jest slovo Boží nám,
jímž k poznání nám sebe / podává Pán Bůh sám;
toť světlo k zjevení / nám v Kristu Boží tváře
na věčné spasení, / k životu sladká vůně
a v mdlobách sílení.*

*Tvé, Pane, slovo spásy / se nikdy nezvrátí
a slávy mu ni krásy / věk žádný nezkrátí.
Kdo věrně k němu lne / a jako k skále v moři
se pevně k němu pne, / ten šťastně všemu hoří
i smrti unikne.*

*Ty Otče věčný s nebe, / ó shlédni na svůj lid,
jenž tobě oddal sebe, / rač milostiv mu být!
Své svaté učení / nám čisté zachovávej
a k jeho plnění / nám chuť i sílu dávej
k tvé slávy zvýšení.*

(Jan Korytanský, BZ 159,1.3.6 /MBoW 509,1.5)

Spolu s ostatními křesťany uznávají Moravané důležitost Písma svatého, bible, v utváření a pěstování našeho vyjádření víry. Písmo svaté je tak důležité, že k němu často odkazujeme jako k normě naší věrouky. V němčině jsme jej nazývali „die Richtschnur“, „měřicí šňůra“ nebo „měřítko“. V posledním vyjádření „Základu Jednoty“ (1995) říkáme:

Trojediný Bůh, zjevený v Písmu svatém Starého a Nového zákona, je jediný zdroj našeho života a spasení; a Písmo svaté je jediným měřítkem učení a víry Unitas fratrum a proto utváří náš život.

To je důležitý rozdíl, jenž klade důraz na Boha jako na zdroj našeho života a spasení. Bůh používá Písmo svaté jako prostředek k tomu, aby nám sdělil, co vyžaduje. To je velice podobné rozdílu, který dělala stará Jednota mezi věcmi podstatnými, t.j. mezi Božím spasitelským dílem a naším vztahem s Bohem, a věcmi služebními, t.j. prostředky, které Bůh užívá, aby nás přivedl k tomu spasitelnému a životodárnému vztahu. Jako vždy to neznamená, že věci služebné (v tomto případě Písmo svaté) jsou nedůležité. Pouze to zdůrazňuje, že nemají smysl samy v sobě.

O Písmu svatém často hovoříme jako o „slovu Božím“. Často je kladena otázka, jak Písmo svaté je nebo jak obsahuje „slovo Boží“. Názory na to se v církvi liší. Někteří přijímají verbální inspiraci Písma svatého přímo od Boha. Jiní říkají, že Bůh opravdu mluvil k jednotlivcům, kteří Písmo svaté psali, ale že specifické vyjádření bylo podmíněno jejich vlastními osobnostmi a dobou.

Určitě vidíme, že existuje něco jako vývoj představ a pojmů v různých částech Písma. Jsou zde i různá stanoviska, přibližující se pravdě z různého výchozího pohledu, podle toho, jestli původní cílový posluchač byl kupříkladu žid nebo křesťan. Nejlepší příklad toho je ve čtyřech evangeliích, jež se prvotní církve moudře rozhodla ponechat jako čtyři záznamy, místo toho, aby je spojovala do jednoho bezešvého příběhu. Mohly by se rovněž objevit debaty nad tím, kdo napsal co, zdali byl např. jeden Izajáš nebo tři. Někteří nacházejí větší vnitřní hodnotu než jiní v akademickém výzkumu, který jde k počátkům a kulturním souvislostem částí Písma svatého. A ovšem, určité pasáže jsou jasně poetické a jiné metaforické, prosazující své názory. Sotva můžeme vzít takové pasáže absolutně a trvat na tvrzení, že svět není kulatý, ale je to čtverec, protože bible odkazuje ke „čtyřem koutům země“.

Jednota bratrská se po celou dobu nesnažila oficiálně rozhodovat o takových záležitostech, následující body by přesto mohly být pokládány za charakteristické.

Všichni přijímáme, že Písmo svaté je Boží psané poselství. Mohli bychom nesouhlasit v chápání způsobu, jak Bůh tuto komunikaci způsobil, aby vznikla ve své současné podobě. Avšak použitá metoda není tím důležitým bodem - tím je, že Bůh komunikuje. Bůh nás neopustil, abychom sami tápali v temnotě v nějakém neurčitém hledání, ale přišel k nám ve zjevení, právě v Písmu svatém. Jak několik z našich dotázaných kazatelů sdělilo k oněm různým hlediskům na vznik Písma svatého: „Dobrá, nevím o tom všechno, ale co opravdu vím, je to, že máme Písmo svaté a Bůh chtěl, abychom ho měli“. Jako u mnoha dalších věcí, můžeme klást tyto otázky, až se dostaneme do nebe (jestli je ještě budeme chtít klást), ale nyní je pro nás důležitou otázkou, co uděláme s tím, co opravdu víme.

Máme také sklon vykládat Písmo Písmem svatým. Nedíváme se na jednotlivý verš jako na důkazní text, ale přihlížíme k tomu, co Písmo jako celek má co říci na stejný nebo podobný předmět, abychom získali plnější pohled na věc. Když to děláme, znovu poznáváme, že Písmo svaté nemůže vždycky dát jasnou odpověď na specifickou otázku, a že pasáže z různých dob a situací mohou s tématem nakládat různě. Pro nás „milujte všechny lidi“ bude mít přednost před „povražděte Amalechitské“. Mnoho pasáží, dokonce většina těch důvěrně známých, umožní nové, hlubší pohledy a nová stanoviska, když se k nim znovu a znovu vracíme. V tom všem prosíme, aby Duch svatý nás nepřestával vést, když studujeme a společně nasloucháme, abychom plněji porozuměli, co Pán nám chce říci.

A další bod, který bychom si měli zapamatovat, je, že i když my Moravané opíráme své věroučné formulace o Písmo - a skutečně se nejlépe cítíme, když můžeme používat biblické výrazy, abychom se vyjádřili, přece rozumíme, že Písmo svaté neposkytuje jeden ucelený teologický systém, se všemi svými tečkami a křížky. Zinzendorf sám byl přesvědčen, že takový systém je nemožný a moderní „Základ Jednoty“ říká něco velice podobného. Oceňujeme, že Písmo svaté nám poskytuje ve všech svých různých částech skvělou různost aspektů jedné Pravdy, která obohacuje naše pochopení a další porozumění Božích tajemství. Nikdy se nebudeme domnívat, že naše omezené myšlení pochopilo celistvost Boží podstaty a Božích spasitelských skutků, i když nám Písmo dává víc než dost, aby nás uschopnilo a poučilo o našem vztahu k Bohu a k druhým lidem. Pokoušet se vykonstruovat takový konečný systém pro nekonečné, by bylo jako pokoušet se vecpat Písmo svaté do našich krabic, jak ke škodě Písma svatého, tak k naší škodě. A kromě toho, Písmo nechce zůstat v našich útulně zařízených přihrádkách, ale nepřestává z nich vycházet s ještě cennějším zjevováním pravdy, jak Duch svatý nám stále ukazuje ještě širší a nádhernější rozhledy.

Abychom se prozatím vrátili k úvaze o vyznáních víry a konfesích, pohled na Boží pravdu, jak jsme vyjádřili, pomáhá vyložit, proč si vážíme dávných Vyznání víry a pozdějších vyznání různých církevních jednot. Žádné z nich nebylo absolutní, ale všechna hluboce pronikla do podstaty věcí, jež nám mohou pomoci k bohatšímu porozumění a vyjádření našeho vztahu s Bohem. Jak pocházejí z různých prostředí a od různých osobností (jednotlivců i společenství), doplňují se stejně jako si protiřečí.

Pro teologii Jednoty bratrské je charakteristické, že konkrétní příklad tohoto pohledu na vyznání víry pochází z liturgie. Při přípravě liturgií pro Moravian Book of Worship 1995 (tj. zpěvník s liturgiemi, pozn.př.) se komise vědomě ze všech sil snažila zařadit více tradičních částí bohoslužby (chválu, vyznání vin, přímluvy atd.) do každé liturgie pro nedělní bohoslužbu. Historicky kompletní litanie byla liturgie nedělního rána a ostatní obecné a příležitostné se vyvinuly, aby zdůraznily nějaké zvláštní téma pro večerní nebo jiná shromáždění. Většina z nich tedy nebyla „úplná“ v liturgickém smyslu a mohla se soustředit pouze na jednu část bohoslužeb. Během času tyto obecné, sezónní a příležitostné liturgie začaly být používány pro hlavní nedělní bohoslužbu. V „Book of Worship“ (tj. v bohoslužebné příručce) bylo pocítováno, že by tyto liturgie mohly zahrnovat širší pohled. To znamená, že by nyní mohly obsahovat nějaké vyznání víry nebo oddíl, který slouží jako vyznání víry.

Při nahlédnutí do několika předběžných návrhů těchto upravovaných liturgií jeden z našich kazatelů, který má velmi rád naše bohoslužby a teologické dědictví, položil otázku: Jestliže nejsme církví založenou na starých vyznáních nebo (v luterském smyslu) na konfessích, nebude znamenat zahrnutí tak mnohých věroučných prohlášení v našich liturgiích důležitou změnu v našem přístupu? Byli jsme šťastni, že jsme mohli tohoto kazatele znova ujistit, že záměr přípravné komise byl ve skutečnosti opačný. Kdybychom byli použili jen jedno vyznání víry, ať by to bylo Nicejské nebo pocházející ze „Základů Jednoty“, toto jediné prohlášení by mohlo být vykládáno jako „oficiální vyznání víry“ Jednoty bratrské a to by nutně vedlo k závěru, že právě tímto způsobem Moravané vyznávají svou víru. Ale skutečnost, že jsme použili mnohá vyznání víry, zdůrazňuje, že je mnoho způsobů, jak Moravané mohou hovořit o své víře. Toto vysvětlení dotyčného kazatele uspokojilo.

překlad M. Ulrichová a B. Kejř